

Siellä missä asuu

Mari Ahlstén-Jussila
Inkeri Grönqvist
Silja Hammo
Mikko Heiniö
Markku Into
Ella Kiviniemi
Altti Koivisto
Jim Landon
Kyösti Mäkelä
Tuomas Pelttari
Kauko Röyhkä
Ari Vöntänen

Ruusunritari

40 vuotta musiikkia
Turun kaupunginkirjastossa

Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen julkaisusarja nro 139

Siellä missä asuu Ruusuritari

40 vuotta musiikkia
Turun kaupunginkirjastossa

Toimittaja
Tuomas Pelttari

Suomen musiikkikirjastoyhdistys
Helsinki 2010

Julkaisija – Suomen musiikkikirjastoyhdistys ry

Julkaisupaikka – Helsinki

Taitto ja tekninen toimitustyö – Heikki Poroila

Tekstit © Mari Ahlstén-Jussila, Inkeri Grönqvist, Silja Hammo, Mikko Heiniö, Markku Into, Ella Kiviniemi, Altti Koivisto, Jim Landon, Kyösti Mäkelä, Tuomas Pelttari, Kauko Röyhkä ja Ari Vöntänen 2010

Kuvat © Sari Antila (s. 18), Ralf Grönqvist (s. 21), Riikka Majanen (s. 49), Dunja Myllylä (s. 3), Tuomas Pelttari (s. 9, 12, 15, 20, 24, 26, 28-29, 32, 38, 40, 46-47 sekä kansikuva), Heikki Poroila (s. 13), Kai Viertola (s. 10) ja Sung-Wong Yang (s. 7)

02.4

Siellä missä asuu Ruusuritari : 40 vuotta musiikkia Turun kaupunginkirjastossa / Toimittaja Tuomas Pelttari. – Helsinki : Suomen musiikkikirjastoyhdistys, 2010. – 52 s. : kuv. – (Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen julkaisusarja, ISSN 0784-0322 ; 139). – ISBN 978-952-5363-38-8 (PDF)

ISBN 978-952-5363-38-8 (PDF)

Tuomas

Pelttari

Come together!

Sain kosketuksen työpaikkani menneeseen aikaan konkreettisimmin valokuvien avulla. Nuorelle työntekijälle musiikkikirjaston valokuva-arkisto oli mykistävä kokemus. Oli hämmästyttävää kokea ajan kuluminen ja vaikutus. Arkisto oli saatava esille. Vuonna 2008 pystyitin innoissani valokuvanäyttelyä musakirjaston menneiltä vuosikymmeniltä. Suuri määrä kuvia saatiin myös ensimmäistä kertaa digitoiduksi ja kansien sisään. Jotain kuitenkin puuttui.

Valokuvissa olevat ihmiset eivät saaneet ääntään kuuluviin. Heidän tunteensa ja kokemuksensa eivät välittyneet. Miten saisin asiakkaiden äänet mukaan? Entä millaisia tarinoita edeltäjilläni on kertomatta musiikkikirjasto-työstä? Kävi niin, että sain melko vaivattomasti kokoon persoonallisen joukon kirjoittajia. Suorin ja paras keino oli pyytää asiakkaita ja kollegoita kertomaan tunteistaan ja tapahtumista. He tekivät erinomaista työtä, vapaaehtoisesti ja maksutta.

Siellä missä asuu Ruusuritari ei ole historiikki eikä toimintakertomus. Historian vuoro olkoon kymmenen vuoden päästä, 50-vuotisjuhlassa. Tämä koelma on jotain muuta.

Siellä missä asuu Ruusuritari on vuoropuhelua asiakkaiden yllättävienkin tarpeiden ja odotusten sekä tarjonnan ja kokoelmatyön risteytyessä. Kun sekoitetaan mukaan musiikkikirjastoammattilaisten taidot ja omistautuneisuus, dialogi voi jatkua loputtomiin. Vuorovaikutus tekee musiikkikirjastosta sosiaalisen ympäristön, joka voimistuu voimistumisistaan.

Tekstit ovat syntyneet rakkaudesta musiikkiin ja Turun kaupunginkirjaston musiikkiosastoon. Rakkaus näkyy monella tavalla. Kirjasto nähdään kaupallisuuden rakastettavana vastavoimana. Lahjomattomana paikkana, jossa musiikki ei ole kaupan. Rakkaus voi näkyä intohimona ja riippuvuutena. Musiikinnälkä on tarve, jota kirjasto ruokkii väsymättömästi.

Rakkaus musiikkiin voi näkyä myös tunteena siitä, että Sinut on valittu. Sen voi tuntea kun saapuu musiikkikirjastoon ensimmäistä kertaa. Tai kun aloittaa työvuoronsa. Askel kynnyksen yli kannattaa varmasti. Olet musiikin ytimessä, jos niin haluat.

Kaiken tämän keskellä olen työssä. Toivon, että pidät lukemastasi.

Kiitän kirjoittajia, asiakkaita ja kollegoita, Turun kaupunginkirjastoa, valokuvaajia ja kaikkia kannustajiani sekä teknisestä toimittamisesta Heikki Poroilaa ja julkaisemisesta Suomen musiikkikirjastoyhdistystä.

Kiitos, Eeva

Sisältö

Tuomas Pelttari s.3

Come together!

Mikko Heiniö s.7

Siellä missä asuu Raansuritari

Altti Koivisto s.10

Edistyksestä toimintaa Turussa

Kyösti Mäkelä s. 13

Muistoja Turusta

Ari Vääntänen s. 18

Kun musiikkikirjasto rokkiaddiktin pelasti

Inkeri Grönqvist s. 21

26 vuotta musiikkikirjastoelämää

Kauko Röyhkä s. 26

Minun musiikkikirjastoni

Silja Hammo s. 29

Musiikin kanonisuudesta ja löytämisen tärkeydestä

Ella Kiviniemi s. 38

Musiikkikirjastolapsi

Mari Ahlstén-Jussila s. 41

Legendoja ja leipätyötä - Muistoja musiikkiosastolta 1990-luvun alusta

Jim Landon s. 46

Going for a song

Markku Into s. 49

My Way vai kanttu vei

Mikko

Heiniö

Siellä missä asuu Ruusuritari

Opiskeluajanani tutustuin säveltäjä Seppo Nummeen, joka musiikkielämän idearikkaana monitoimimiehenä poltti kynttiläänsä molemmista päistä. Hänet muistetaan festivaalien perustajana, mutta varmasti merkittävin hanke, jota hän oli ideoimassa ja käynnistämässä, on suomalainen musiikkikirjastoinstituutio.

Tultuani Turkuun musiikkitieteen professoriksi vuonna 1985 totesin, että oppiaineessa oli klassisen musiikin keskeisteosten osalta jo kohtalainen peruskirjasto. Suuntasinkin hankinnat etupäässä uuteen musiikkiin ynnä sellaisiin teoksiin, joita ei oltu vielä kaupallisesti julkaistu. Mutta tällainen hankintojen keskittäminen ynnä sitten ylipäätään koko opetustoiminta olisi ollut huomattavasti ongelmallisempaa, ellen olisi voinut suunnata niin opiskelijoita kuin itseäni Turun kaupunginkirjaston levyjen ja nuottien pariin.

Tarpeet olivat moninaisia. Laajin yksittäinen partituurinluku- ja levykuuntelu-projektini taisi olla se pohjatyö, jonka tein oopperan tutkimusmetodeja käsittelevää yliopistokurssia varten. Silloin tuli melko tarkkaan läpikäydyksi oopperan historia Mozartista Ligetiin. Ei siitä mitään olisi tullut ilman turkulaista musiikkikirjastoa.

Toki olen tarvinnut musiikkikirjastoa jatkuvasti myös yliopiston ulkopuolisissakin tehtävissä. Tällöinkin on usein ollut kyse jostain tiettyä päämäärää palvelevasta projektista — ja juuri siksi niitä on tässä nyt helppo kaivaa muistista. Otan esimerkiksi tehtäväni Sibelius-viulukilpailujen ja Turun sellokilpailujen juryn puheenjohtajana. Muihin tuomareihin — viulisteihin ja sellisteihin — verrattuna olin juryssa maallikko. Toki niitä teoksia olin kuullut, vaan en juuri nähnyt. Oli siis lähdettävä nuotteja lainaamaan.

Säveltäjänä yritän kirjaston avulla paikkailla niitä reikiä, joita oman aikamme taidemusiikkia koskevaan tietouteeni väistämättä jää. Mutta tarkemminkin suunnattuja projekteja on ollut. Esim. virtuoositeoksen kirjoittaminen Turun sellokilpailujen pakolliseksi numeroksi vuonna 1990 pani kyllä käymään läpi sellokirjallisuutta, mukaan lukien etydit ym. tekniset harjoitukset.

Kirjoitan parhaillani Turun kulttuuripääkaupunkivuotta silmällä pitäen oopperaa *Eerik XIV*, jossa nimiroolin laulaa mezzosopraano. Se on pannut minut kirjastossa tutkailemaan, millaista tessituuraa, väriä ja karakteristiikkaa laulajalta edellyttävät sellaiset oopperaroolit kuin Amneris, Brangäne, Carmen, Cherubino, Donna Elvira, Eboli, Herodias, Judith, Kundry, Octavian jne.

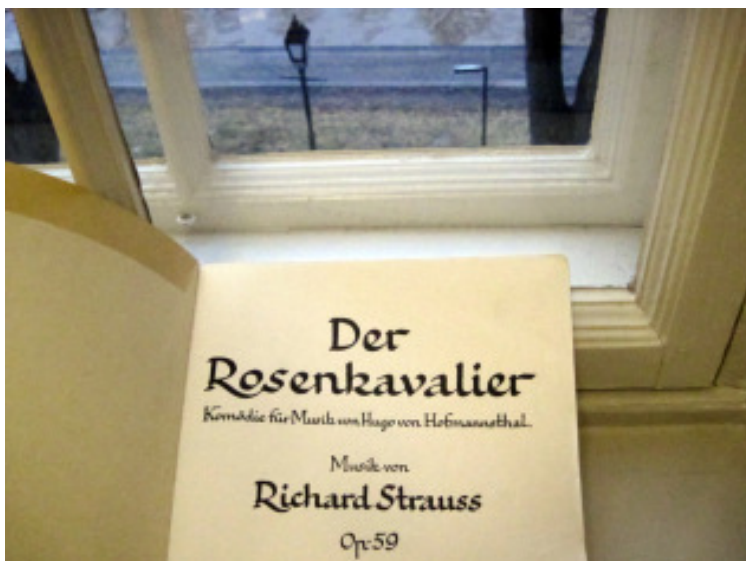
Luultavasti nimenomaan säveltäjillä on erityinen hinku lukea partituuria samalla kun kuuntelevat teoksia äänilevyiltä. Se on jo uran alkumetreillä varmaan tavallisin ja tärkein itseopiskelun muoto, jonka pohjalta kehitetään soittimien ja sointivärien, orkesterin ja musiikillisen kudoksen sekä musiikin rakentumisen tunte-musta. Tehtyäni tätä yli neljäkymmentä vuotta voin sanoa, että yhä edelleen on fasinoivaa nähdä se minkä kuulee ja kuulla se minkä näkee. Teen sitä jopa tutuimpien ja rakkaimpien teosten parissa, vaikkapa ihan vain sydämen iloksi ja säveltäjänkutsumuksen vahvistukseksi. Siitä syystä esim. Straussin *Rosenkavalierin* pianopartituuri on niin usein kulkeutunut kotiini Turun kaupunginkirjastosta — ja vastentahtoisesti palautettu.

Taidemusiikin ohella olen kiinnostunut kaukaisista musiikkikulttuureista. Vietettyäni joitakin kuukausia Länsi-Afrikassa huomasin, että tutustuminen pai-

kallisiin muusikkoihin ja itse tehdyt äänitykset eivät vielä riittäneet virikkeiksi niihin afrikkalaisväritteisiin teoksiin (*Khora* ja *Café au lait*), jotka halusin säveltää. Siinä Afrikan maassa jossa asuin, ei soitettu *koraa*, tätä eräänlaista luutun ja harpun välimuotoa, joka kuuluu Länsi-Afrikan sofistikoituneimpiin soittimiin. Siispä kirjastoon äänilevyjä lainaamaan.

À propos Afrikka: Keskustelin hiljattain toisen Afrikka-entusiastin, säveltäjä ja jazzmuusikko Eero Koivistoinen kanssa siitä, miten Beninissä sijaitsevaan kulttuurikeskus Villa Karoon saataisiin tuotetuksi ei vain suomalaista kirjallisuutta vaan myös suomalaisia äänitallenteita. Totesimme, että CD-levyt eivät kestä paikallisen ilmaston kosteutta ja kuumuutta. Sen sijaan tietokoneiden kovalevyt tuntuvat kestävän, ainakin aikansa. Kehittelimme ajatusta kovalevyille tallennetusta äänitepankista, jota olisi helppo päivittää. Arvelin, että tekijänoikeudelliset kysymykset ratkeavat sillä, että vastaavat äänitteet löytyvät CD-levyinä Villa Karon Helsingin-toimistosta, jonne Beninissä käyneet suomalaismuusikot niitä varmaan mielellään lahjoittaisivat.

À propos äänitepankki: Fyysisten äänitteiden maailmanmarkkinat ovat kovaa vauhtia ehtymässä. Vuonna 2009 levy-yhtiöiden tulosta jo 27 % tuli digitaalisen musiikin myynnistä. Veikkaan, että tämä alkaa näkyä myös musiikkikirjastotoiminnassa. Jo nyt Turun kaupunginkirjasto tarjoaa asiakkailleen mahdollisuuden kuunnella maksutta musiikkia internetistä Naxos Music Library -palvelun kautta.

Altti

Koivisto

Edistyksellistä toimintaa Turussa

Musa-lehti synnytti musiikinnälän

Syksyllä 1972 olin 15-vuotias ja aloin toden teolla kiinnostua rockmusiikista. Samana vuonna alkoi ilmestyä Musa-lehti, jonka toimittajakunta oli asialleen täysin omistautunut. Lehdessä julkaistut jutut olivat seikkaperäisiä ja kirjoittajien into välittyi lukijoille. Ensimmäisistä Musa-lehdistä mieleeni jäi erityisesti useampiosainen artikkeli Eric Claptonin siihenastisista vaiheista. Juttusarjan otsikko oli *Kitarakuninkaan monet kasvot*. Oma lukunsa olivat lehden levyarvostelut ja etenkin kuukauden LP-valinnat. Maamme ensimmäisen rockmusiikin erikoislehden vaikutus ikäpolveni musiikkimaun muotoutumiseen oli aivan ilmeinen.

Minulla oli radionauhuri ja kuuntelin tarkasti radion silloin vielä harvat rock-musiikkia soittaneet ohjelmat sormi valmiina REC-näppäimellä. Itse nauhoittamieni kasettien lisäksi minulla oli muutama levykaupasta ostettu kasetti. Mieleeni tulevat Beatlesien *Sgt. Pepper*, Whon *Who's Next*, Jethro Tullin *Thick As A Brick* ja Rod Stewartin *Every Picture Tells A Story* valmiiksi äänitettyinä kasetteina. Syytlukukauden alussa kuulin Raision yhteiskoulun pihalla eräältä vanhemmalta koulutoveriltani Turun musiikkikirjastosta ja mahdollisuudesta kuunnella siellä musiikkia.

Musiikkikirjasto ratkaisi musiikinnälkään

Päätin parhaan ystäväni kanssa mennä eräänä iltana ottamaan asiasta tarkempaa selkoa. Musiikkikirjaston tiskillä oli luettelo kuunneltavana olevasta popmusiikista. Useamman sadan levyn valikoima sai meidät valtoihinsa. Odotettuaamme vuoroamme jonkin aikaa pääsimme mekin kuuntelemaan musiikkia. Valintamme kohdistui varmaan johonkin Beatles-levyyn. Päätimme tulla seuraavallakin viikolla, joten muistaakseni varasimme ajan. Näin jatkoimme koko talven 1972–73.

Kertaakaan emme kuunnelleet samaa levyä kahdesti. Valintoihimme vaikuttivat ystäväni kiinnostus amerikkalaiseen ja minun englantilaiseen rockmusiikkiin. Useimmiten kuuntelimme 1960-luvun suuria nimiä kuten The Beatles, Dylan, Cream ja Hendrix. Teimme myös todellisia löytöjä. Esimerkiksi Van Morrisonin albumi *St. Dominic's Preview* teki minuun välittömästi vaikutuksen. Hänen musiikkinsa on säilynyt kanssani siitä lähtien.

Uskalsimme olla myös ennakkoluulottomia. Tutustuimme tuoreeltaan Musalehden suosittelemaan Bob Marleyn & The Wailersien kansainväliseen läpimurtolevyyn *Catch a Fire*. Kotimaisista albumeista kuuntelimme ainakin Wigwamin *Fairyport*-levyn. Joskus intouduimme kuuntelemaan musiikkia liian lujaa, jolloin virkailija tuli meille ystävällisesti ehdottamaan äänenvoimakkuuden säätämistä. Näin kävi kun kuuntelimme MC5:n levyä. Tuon talven aikana teimme läpileikkauksen musiikkikirjaston levykokoelmasta ja kasvatimme yleissivistystämme rockmusiikin kiehtovasta maailmasta.

Läksimme Raisiosta musiikkikirjastoon aina iltaisin. Muistamani mukaan kuuntelupaikat olivat aina täynnä. Päiväaikaan oli varmaan hiljaisempaa. Musiikkiosaston virkailijoille ”tiskijukkana” toimiminen oli kaiken muun työn ohella varmasti täyttä työtä, sillä levyjen kääntämistä riitti.

Seuraavana kesänä sain vanhemmiltani ensimmäisen levysoittimeni. Kesätöissä ansaitsemillani markoilla aloin vähitellen koota omaa levykokoelmaani. Turun musiikkikirjastoon en enää palannut kuuntelemaan musiikkia, mutta talvikauden 1972–73 ahkerat käynnit olivat minulle ja ystävälleni eräänlainen rockmusiikin peruskurssi. Kymmenisen vuotta myöhemmin kesällä 1983 aloitin oman työurani Raision kirjastossa. Raisiossa musiikkikirjastotoiminta oli alkanut vuotta aikaisemmin. Levyjen kääntämistä riitti meilläkin yllin kyllin.

Kyösti

Mäkelä

Muistoja Turusta

Henkilöhistoriallinen katsaus – lievästi kuin *Souvenir de Florence*, jonka sävelsi itseäni päivälleen 110 vuotta aikaisemmin syntynyt P. I. Tšaikovski.

I

Syksy 1970. Istun kuulokkeet korvillani keltaisessa tuolissa ja katson keltaisin lehdin keinuvia puunoksia Aurajoen rannassa. Charles Lloyd ja Keith Jarrett nauttivat vapaudesta ja leijuttavat sävelryöppyjään – *Forest flower*. Sitten Coltrane,

Liberation Music Orchestra, Pharoah Sanders, Sonny Sharrock, Chick Corea kera Joe Farrellin – free, avantgarde, modernismi niin musiikissa kuin siinä pääalassa, jota olin tullut opiskelemaan: kirjallisuudessa. Opiskelua, oleilua, vailla kummempia suunnitelmia tulevan varalle, kirjallisuutta ja muuta humanioraa höystettynä poliittisella historialla syksystä 1969. Minulla oli tapana käydä tutkimassa, mitä hiljattain avattuun musiikkikirjastoon oli hankittu, olin kuunnellut ja nauttinut tästä 60-luvun musiikin tarjontaan ilmaantuneesta uudesta palvelusta, mahdollisuudesta saada kuulla itse valittua musiikkia ilmaiseksi!

Olin myös ostanut huilun edellisen kesän ansioillani, opetellut alkeita omin päin ja etsiytynyt paikallisiin jazzpiireihin. Kun kuuli Lloydia, Jeremy Steigia, Hubert Lawsia ja muita virtuooseja, alkoi tuntea, mitä haluaisi, jos vain osaisi...

Myöhemmin löysin – kun olin oppinut käyttämään musiikkikirjaston systemaattista kortistoa – huilulle myös muuta. Ylivertainen kokemus oli Jean-Pierre Rampalin soittama Andre Jolivet'n *Cinq incantations* -sarjan ensilevytyks. Kuuntelin sitä ”paremmalla puolella”, musiikkikirjaston pienessä salissa, jossa sai kuunnella vain klassista. Samassa salissa kävi myös kapellimestari Paavo Rautio esittelemässä – ja kuten myöhemmin opin tietämään – myös kuuntelemassa kaupunginorkesterin tulevaa ohjelmistoa. ”Nuorisopuolella” kuulokkeiden läpi kuului Black Sabbathin ja Uriah Heepin monotonisia bassokuvioita, jotka levisivät vierekkäisten kuuntelupaikkojen yli pitkänomaisen salin päästä päähän.

II

Puolalan puisto loppukesällä 1972. Puistokonsertti oli jatkunut jo tunnin, ehkä pari. Viimeisenä oli lavalle noussut Yellow, Turun silloinen rock-ylpeys, viimeisimmässä kokoonpanossaan Melvin McRae kitarassa ja Alarik Repo (ex-Woodoo, sittemmin Turun kaupunginorkesteri jne.) bassossa. Tunnelma kuin isossa maailmassa, näkymä kuin jostain Lontoon puistosta auringon siivilöityessä tammi-lehdistä.

Äänimassan läpi kuulin yllättäen tutun, musiikkikirjaston nuorimman naisen äänen, joka kysyi, kiinnostaisiko minua mahdollisesti tuntiapulaisen työ musiikkikirjastossa. Viikkoa aikaisemmin olin aloittanut Jalostajan tehtaiden huoltovarastossa varastomiehen apupoikana minimipalkalla, joten työstä saatava korvaus ei kirjastossa olisi voinut olla huonompi...

Aloitin seuraavana maanantaina, taisi olla 10.8.1972. Jo puolen vuoden päästä toimin kirjastoapulaisen sijaisena. Halusin tehdä työtä tässä ympäristössä. Mietin,

olisiko kirjastosta ammatiksi. Olin harkinnut sitä jo Kajaanin kaupunginkirjaston käyttäjänä abiaikana, mutta silloin alalle aikovalta vaadittiin etukäteen suoritettu puolen vuoden palkaton harjoittelu-aika vailla tietoa jatkosta. Tällä välillä kirjastoalan status oli nostettu tiedekuntatasolle. Pyrin Tampereen yliopistoon, jossa aloitin pääaineopiskelijana syksyllä 1975.

Mutta sitä ennen olin saanut olla jo kolme vuotta töissä paikassa, josta pidin. Toimin tuntiapulaisena, välillä kirjastoapulaisen tai -amanuenssin sijaisena. Opin käytännössä niitä tehtäviä, joiden perusteita olin pohtinut, kun hyllytin musiikkiuniversumia vähitellen ahtaiksi käyviin ja tietyissä luokissa pursuileviin hyllyihin. Näkökulmani kirjastoalaan on siis alkuperältään hyvin käytännöllinen: Miksi luokitus painottuu niteiden määrään nähden vinosti? Miksi samat sisällöt ovat eri luokissa eri ilmiäsuissa? Miksei tekijä olekaan se, joka on merkitty julkaisijan luetteloon tekijäksi ja jonka nimi tai kasvo peittää koko levyn kannen? Miksi suuri osa kokoelmaa luokitetaan kolmen desimaalin taakse, kun samaan aikaan joissain yhden desimaalin hyllyissä ei ole oikeastaan mitään? Ja lukemattomasti muuta.

Jazzin harrastajana olin hämmästellyt erityisesti, miksei kirjastossa ollut kymmentä senttiä enempää jazznuotteja. Penkoessani tarkemmin kortistoja huomasin, että olihan niitä sentään vähän enemmän. Heikki Sarmannon *Flowers in the water* löytyi pianon luokasta 78.61, johon oli sijoitettu muutenkin enin osa jazznuotteista, kuten esimerkiksi Dave Brubeckin ja Thelonious Monkin albumien nuotinnokset – olihan niissä ainakin osittain pianon kaksi viivasto! Amanuenssin sijaisena sain osastonhoitaja Kirsti Filénin vakuuttuneeksi, että nuotteja pitäisi siirtää jazzin ja bluesin luokkaan 78.892, samoin John Coltrane saksofoni- (78.82) ja Miles Davis trumpettiluokasta (78.85) jne.

Aineiston siirtoa varten tein muutoksia luokkiin. Keräsin luettelokortteja, pyyhin kumikynällä vanhat numerot pois ja kirjoitin raskastekoisella Adler-kirjoitus-

koneella uudet tilalle. Sovimme kuitenkin, että ainakin osasta olisi syytä jättää systemaattiseen kortistoon tieto myös siihen aikaisempaan luokkaan, joten aloin kirjoittaa myös systemaattisia viittauskortteja. Vähitellen halusin tehdä niitä aina vain enemmän, jotta systemaattisesta kortistosta todellakin löytyisivät kaikki luokitusperusteen täyttävät tavarat. Muutenkin luettelointi alkoi kiinnostaa ihan oikeasti. Kaikesta rutiininomaisuudestaan huolimatta työ muistutti ajoittain ”salapoliisityötä”. Minkä ilon tuottikaan löytää jonkun julkaisussa epämääräisesti esitetyn tiedon oikea muoto tai alkuperä. Neuvojan pöydän takana hain innokkaasti vastauksia mitä erilaisimpiin kysymyksiin.

III

Jazznuotteja ei tuon kaiken revisointityön jälkeenkään ollut hyllyssä kuin lyhyt pätkä, joten kehitin suunnitelman hankkia lisää nuotteja Tukholmasta. Sitä varten tarvittiin kuitenkin ”säällinen” tavarantoimittaja – eihän tilapäinen työntekijä mitenkään voinut kelvata myyjäksi. Pääasiallinen levytoimittajamme oli Levy-myynti. Tein kauppias Pentti Siivosen kanssa suunnitelman, jonka mukaan hankkisin Tukholmasta nuotteja, jotka laskutettaisiin hänen liikkeensä kautta. Seuraavaksi menin pankkiin. Lainapankkini konttorinjohtaja oli selvästi mieltynyt yrittäjänasenteestani ja myönsi vekselin kolmeksi kuukaudeksi.

Lähdin Tukholmassa kesätöissä olleen kaverini, kirjaston entisen tuntiapulaisen, Rainer Kosken luo. Hänen kanssaan ostimme seuraavana päivänä puolen sataa nuottia Nordiska Musik Kompanietista. Onnistuin kerjäämään jonkinlaisen määrälennuksen, mutta huomasin, että juttu olisi pitänyt organisoida toisin: tukkuhinta olisi tietysti ollut jotain muuta ja ehkä momsinkin olisi voinut välttää paremmalla etukäteissuunnittelulla. Nyt hinnat piti laskea niin tiukasti, etten saanut sisällytettyä myyntihintoihin kuin matkaliput kansipaikalla. Yrittäjän urani päättyi siihen, vaikka liikealaa en pitänyt täysin mahdottomana myöhemminkään. Kun Levymyynti laajeni, Pena tarjosi työtä. Olisin kernaasti ottanut työn vastaan, ellen olisi saanut amanuenssin äitiyslomansijaisuutta ja sittemmin päässyt kirjasto-opintoihin Tampereelle. Ja kuten olemme nähneet, kirjastot pysyivät, levykaupat eivät.

IV

Kirjastonhoitajan paperit sain loppuvuodesta 1977, mutta vakituista työtä Turusta en. En ennen kuin silloisen osastonhoitaja Inkeri Grönqvistin myötävaikutuksesta pääsin musiikkiosastolla vapautuneeseen kirjastoamanuenssin virkaan syksyllä 1978, epämääräisestä (= ”jonkin sortin vasemmistolainen, joka tapauksessa”) taustastani huolimatta. Välillä olin ehtinyt toimia vajaan vuoden vastaavassa työssä Jyväskylän kaupunginkirjastossa, jonka selvästi pienemmät puitteet olivat tarjon-

neet sekä enemmän vastuuta että avanneet uusia yhteyksiä: Jyväskylässä yliopiston kirjaston johtajana toiminut entinen Tampereen opettajani Oili Kokkonen oli saattamassa minut yhteyteen ”luettelointipiiriin” kanssa silloin alkaneen sääntöjen uudistuksen myötä. Tuon prosessin parissa sain työskennellä ahkerastikin seuraavien vuosien aikana.

V

Kun kuljen nykyiseen työpaikkaani päivittäin Flexim-ajantarkkailutikku mukanani, niin tiedän, että iltavuorossa töistä lähdettyäni en voi enää palata ennen seuraavaa aamua hälytysjärjestelmän ja lukitusten takia. Muistelenkin niitä iltoja, jolloin saatoin luetteloida omalla ajallani Kirjastopalvelun tarjoamia LP-levyjä, joita Turun kokoelmaan ei hankittu. Valkoisen rantatalon yläkerran huoneessa silmiäni edessä oli öinen Aurajoki, Tuomiokirkko ja kirjaston päärakennuksen punainen tiiliseinä ristikkoikkunoineen. Pystyin käymään kirjastossa omilla avaimillani. Tein luvallista sivutyötäni mihin aikaan tahansa ja aika helposti kävi niin, että määräajan pitäminen johti yötyöhön, Adlerin takomiseen yhden pöytälampan valossa musiikin ja kirjoituskoneen epätasaisen rätinän täyttäessä muuten tyhjän ja pimeän rakennuksen.

Lopullinen lähtöni Turusta ja samalla ”hyvästijättö ensimmäiselle kirjastolleni” ajoittui samaan aikaan, jolloin musiikin luettelointi mullistui ISBD-kuvailun käyttöön. Sitten oman sivutyöni luonne muuttui, tuli Esittelevä ääniteluettelo ja Kirjastopalvelun tarjoamat keskitetyt palvelut alkoivat laajeta niin kattavuudeltaan kuin volyymiltaan. Vuoden 1981 lopulta alkaen olen seurannut alamme kehitystä Jyväskylässä. Olen jatkanut erilaisten musiikkikirjastoasioiden pohtimista, murroksiin sopeuttamista ja niihin sopeutumista yhtä intomielisenä kuin alkaessani tuntiapulaisena ihmetellä ”tätä toiminnan ydintä, itse musiikkia, väkivaltaisesti luokitettavaa järjestelmää”.

VI

Kun kävin vuosi sitten Turun uudessa, osin alkuperäiseen paikkaansa palanneessa mutta, ah, niin avarassa musiikkikirjastossa, en voinut välttyä tietyltä nostalgialta: ikkunoista avautuvat näkymät olivat samat ja valon lankeaminen katon rajassa aukeavista ristikkoikkunoista muodosti seinille ja lattiaan tuttuja kuvioita... Mietin, kuinka ohjautuminen ammattiin, ajautuminen kymmenien vuosien uralle, voi lopultakin olla pelkkää sattumaa, harrastuksen ja yllättävän, spontaanin puheen käynnistämiä tapahtumia. No, ehkä olisin joka tapauksessa hakeutunut ennemmin tai myöhemmin työhön kirjastoon...

Ari

Vantänen

Kun musiikkikirjasto rokkiaddiktin pelasti

Syksyllä 1995 myönsin olevani parantumaton rokkiaddikti.

Innostuin musiikista jo lapsena, kun työnsin Johnny Cashin *Live at San Quentin* -kasetin sisareni monomankkaan. Krooniseksi riippuvuuteni muuttui ala-asteella, kun paha-aavistamaton äitiparkani osti minulle Kissin kasetin. Paluuta ei ollut. Otin käyttöön levysoittimen neulan ja siirryin ahnaasti yhä kovempiin bändeihin.

Pian pelkät levyt eivät enää riittäneet minulle. Janosin kaikkea ulkomusiikillista, kirjoja, lehtiä, videoita, tarinoita, legendoja, haastatteluja, mitä tahansa, joka johdattaisi minut yhä syvemmälle tuohon kiehtovaan maailmaan.

Näin vakavaa rokkiaddiktiota ei pystynyt ruokkimaan viikkorahoilla. Onnekseni olin musiikin ohella ryhtynyt käyttämään myös Kemijärven kaupunginkirjastoa. Kun rahaton teinipoika hakshti kokeilemaan musiikkiosastoa, hänen kaikki ongelmansa tuntuivat ratkeavan.

Muutin Turkuun 21-vuotiaana. Tuijotin mutaista vettä Tuomiokirkkosillalta ja ymmärsin, että vaikka kaupunki vaihtuu, elämäntapa pysyy. Nostin katseeni virran suuntaan ja silmäilin hollantilaista myöhäisrenessanssirakennusta muistuttavaa arvokasta pytinkiä. Se oli Turun kaupunginkirjasto ja se kutsui minua kuin ystävää.

Jospa siellä olisi musiikkiosasto.

Kun lähestyin tuota arkkitehti Karl August Wreden luomistyötä, huomasin, etten ollut yksin. Linnankadulla laahusti muitakin papanaikaisiin nahkatakkeihin ja maihinnousukenkiin pukeutuneita nuoria, joiden edellisestä parturikäynnistä oli aikaa. Mutta miksi he eivät nousseet tuon Tukholman ritarihuoneelta näyttävän talon portaita? Miksi he kiersivät vuosisataisen kivitalon *taakse*?

Tiesin, että tuo väki ei taatusti leikkinyt näillä asioilla. Minun oli saatava tietää, mihin he pyrkivät. Varjostin heitä vanhan kirjastotalon takanurkalle ja kurkistin. Siellä oli toinen talo. Pienempi. Keltainen. Valko-ovinen. Minä menin sinne. Kun avasin sisemmän oven, henkeni salpautui. En ollut koskaan nähnyt mitään vastaavaa. Ei sellaisista kokoelmista edes kuiskittu lappilaisten pikkukaupunkien kirjastoissa.

Sitä kutsuttiin musiikkikirjastoksi. Se oli kokonainen taiteen ja viihteen ja kulttuurin aivolohko, täynnä ääniä ja tarinoita. Kymmeniä hyllymetrejä vinyylilevyjä, vielä enemmän CD-levyjä, koti- ja ulkomaisia musiikkilehtiä, nuotteja, soitonopetusvideoita, paljon enemmän kiinnostavia kirjoja kuin eläessäni ehtisin lukea. Musiikkikirjastossa oli kaikki, mitä kaltaiseni tarvitsivat.

Sittemmin musiikkikirjasto on ollut jatkuvasti läsnä elämässäni. Harrastuksissani, opiskeluissani ja töissäni, jotka kaikki päätyvät pyörimään intohimoni ympärillä kuin vakoojasatelliitit.

Kun innostuin kehittämään kitaransoittoaitojani, lainasin musiikkikirjastosta opetusvideoita. Paljon en oppinut, mutta ei asiakkaan lahjattomuus ole kirjaston syy. Kun bändini tekivät levyjä, musiikkikirjasto oli ainoa, joka halusi ne hyllyynsä. Kun rocklehtien kriitikot vertasivat musiikkiamme tuntemattomien australialaisyhtyeiden levytyksiin, musiikkikirjaston levykokoelma paljasti vertailun paikkansapitäväksi. Kun tein gradun Ruisrock-festivaalin julkisuuskuvasta vuosina 1970–1999, etsin lähdekirjallisuutta musiikkikirjastosta. Ja kun musiikkikirjaston juhlapäivää varten kasattiin bändi, minä liityin siihen.

Nyt elätän itseni kirjoittavana rocktoimittajana. Päivätyöni teen toimituspäällikkönä Sue-lehdessä. Sitä jaetaan muun muassa musiikkikirjastossa.

Kirjasto on minulle edelleen ehtymätön ja korvaamaton tiedon ja inspiraation lähde. Siellä voin valmistella artikkeleita luotettaviin lähteisiin tukeutuen. Siellä pääsen tutustumaan kollegoiden teksteihin ja sieltä saatan löytää juuri sen levyn, jota ilman arvosteltavaksi annettua äänitettä on mahdotonta ymmärtää. Olin ylpeä, kun näin Hanoi Rocks -yhtyeestä kirjoittamani kirjan musiikkikirjaston hyllyssä. Kirjasto puolestaan on kirjani kiitoslistalla. Olinhan penkonut lehtiarkistoja päiväkaupalla.

Nyt musiikkikirjasto sijaitsee siinä Karl August Wreden suunnittelemassa talossa, jossa ennen oli pääkirjasto. Koko kulttuuriarre ei kai enää mahtunut pieneen keltaiseen piharakennukseen. Minä olen edelleen iloisesti rokkiaddikti, ja musiikki rikastuttaa elämäni niin kuin vain elävä kulttuuri voi.

Kirjoittaessani tätä tekstiä musiikkikirjaston 40-vuotisjuhlajulkaisuun olen juuri täyttänyt 36 vuotta. Englanninkieliset sanovat, että ”by the time you’re forty you get the face you deserve”, eli nelikymppisenä näyttää siltä miltä eletyn elämän perusteella pitääkin näyttää.

Turun musiikkikirjasto näyttää hyvältä.

Inkeri

Grönqvist

26 vuotta musiikkikirjastoelämää

Aloitin työt Turun kaupunginkirjastossa 1.10.1974 tuntiapulaisena. Paikkani oli joskus aikuistenosaston neuvonnassa, välillä laitostyössä, luettelointiosastolla ja lopulta musiikkiosastolla. Alkuvuodesta 1975 tuli auki musiikkikirjastonhoitajan paikka, johon minut valittiin. Osastonhoitajan nimike saatiin neuvoteltua vasta monen vuoden jälkeen ja osastonjohtaja nimitys oli käytössä viimeiset työvuoteni. Tästä virasta jäin myös eläkkeelle 1.10.2001. Eli vuosia kertyi 26. Työ oli koko ajan samaa eli osaston toiminnasta vastaamista.

Kaupunginkirjasto oli tullessani hyvin, sanoisinko ”peruskirjasto”. Kaikki työhän siihen aikaan tehtiin käsin, tilaukset paperilomakkeilla, luettelointi korteilla joista tiedot kirjoitettiin vahalle ja siitä sitten kopioitiin vahamonistuskoneella lisäkortille. Kortit monistettiin, niputettiin ja jaettiin osastojen ja sivukirjastojen hyllyihin. Keskuskortistossa oli luettelointitiedot jokaisesta kirjasta ja tieto siitä, millä osastolla kirjaa oli. Jossain vaiheessa luettelointiosastolle saatiin kopiokone ja musiikkiosastolle kopioiva kirjoituskone. Silloin tuntui, että edistys on huimaa, ei tarvitse kirjoittaa käsin jokaista korttia erikseen. Tietokoneista ei ollut vielä tietoakaan. Neuvojan tuki ja turva olivat kortistot, sekä aakkosellinen että systemaattinen. Koska kirjaston tärkein asia on asiakas, kaikki materiaali luetteloiitiin tarkkaan, jotta asiakkaan kysymykseen pystyttiin löytämään oikea vastaus.

Musiikkiosasto oli perustettu 1970 siten, että aikuistenosastolle hankitut nuotit ja musiikkikirjat siirrettiin osastolle. Aluksi hankittiin enimmäkseen klassisen musiikin nuotistoa ja levystä mutta pikkuhiljaa hankinta laajeni myös kevyemmän musiikin suuntaan. 1970-luvun erilaiset yhteiskunnalliset suuntaukset näkyivät myös musiikissa. Näitä levyjä hankittiin kattava kokoelma ja niitä kuunneltiin paljon.

Suomessa oli 1960-luvun lopulla jo muutama musiikkikirjasto ja Turussakin oli kova tarve saada musiikille oma osasto. Sitä pidettiin tarpeellisena senkin vuoksi, että musiikkiaineiston käsittely poikkesi niin paljon kirjaosaston aineistosta. Haluttiin saada erikoistunutta henkilökuntaa musiikkimateriaalia luuteloimaan. Meillä oli musiikkia myös useissa sivukirjastoissa, lastenosastolla ja maakuntaosastolla. Koko kirjaston musiikkiaineisto käsittely keskitettiin musiikkiosastolle, joka kovasti etsi identiteettiään. Koko toiminta oli vasta alkutekijöissään, luokitusta mietittiin ja korjailtiin vuosikausia, samoin luettelointia. Valtakunnallisia neuvottelupäiviä järjestettiin säännöllisesti ja niillä pohdittiin paljon käytännön asioita joita haluttiin yhtenäistää. Useampi vuosi siinä vierähti.

Tilausta musiikkiosastolle oli myös ulkoapäin. Etenkin nuorisolla oli tarve saada kuulla musiikkia, jota muuten yleensä voi kuulla vain radion kautta. Levysoitin oli kodeissa harvinaisuus, vanhalla veivigrammarilla soitettiin vielä savikiekkoja. LP-levy oli uutta, vaikka musiikkiosastolla soivat vielä pienet single-levyt ja kasetitkin. Kun musiikkiosasto avattiin, nuoriso valloitti kuuntelupaikat, joita meillä oli 24. Soittimia oli 12 ja jokaiseen kytkettiin kahdet kuulokkeet. Hurriganesia soitettiin joka päivä, melkein levyt puhki. Juice oli suosittu ja hurjan rohkea, Coitus Int. 1970-luvulla! Työväenlauluilla oli myös oma innokas kuuntelijakuntansa.

Kokoelma oli alussa niin suppea, että sekä äänite- että nuottien peruskokoelmien täydentäminen vei vuosia. Luettiin musiikkilehtien arvosteluja ja tehtiin tilauksia. Luokituksen mukaan tarkasteltiin, onko meillä keskeinen nuotisto eri instrumenteille, viululle, sellolle, pianolle, lauluäänelle. Tärkeimmistä orkesteriteoksista hankittiin pienoispartituurit. Käyttäjät tekivät hankintaehdotuksia, joita sitten toteutettiin. Tutkimme myös säveltäjien teosluetteloita hankinnan tueksi.

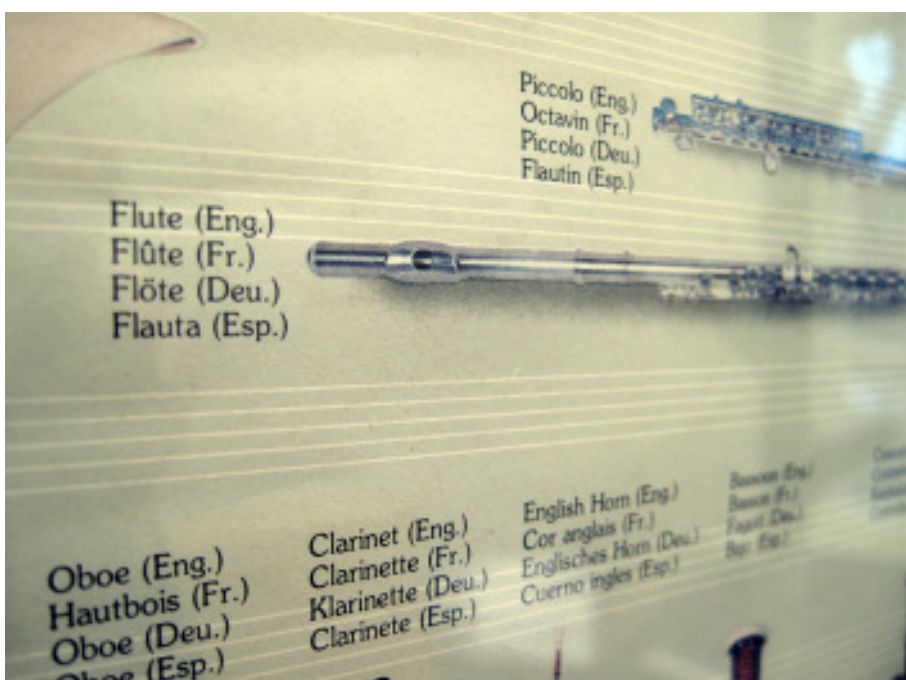
Levyt olivat tarina sinänsä. Normaalin tilaustyön lisäksi meillä oli apuna asiantuntijoita, jotka innolla auttoivat hankinnoissa. Jazzin osalta kiitän Rainer Koskea, eikä kiitosta vaille jää myöskään Kyösti Mäkelä, joka työskenteli kahteen otteeseen musiikkiosastolla, ennen kuin lopullisesti menetimme hänet Jyväskylään. Kummankin innostus ja asiantuntemus näkyy kokoelmien syvyydessä, jos osaa katsoa. Itse rakastin klassista ja laulumusiikkia, eikä sekään ole pieni siivu musiikin alalla. Siltä alalta ilmestyi paljon levyjä. Tekniikan kehitys mullisti myöhemmin kokoelmat, kun CD-levy tuli ja syrjäytti LP-levyn. Kokoelmat piti uusia.

Kun jatkoimme levykokoelmien kartuttamista, menimme Kyösti Mäkelän kanssa levykauppa Levymyyntiin selailemaan levyhyllyjä. Samalla veimme nipun tilauslappuja, joita olimme osastolla kirjanneet päivittäin. Puutteita oli joka säveltäjän kohdalla. Levymyynnin omisti Siivosen pariskunta, Pentti ja Sinikka, ja myöhemmin poikansa Harrikin auttoi liikkeessä. Senlaatuista paneutumista asiakkaan palveluun, mitä heillä oli, voi nimittää ainutlaatuiseksi. Jopa seitsemän vuotta tilauksessa ollut levy saatiin kokoelmiin. Hankimme vuosikausia levyt Levymyynnistä eli sen kautta ympäri maailmaa.

Levymyyntikin sitten myytiin ja lopetettiin. Turun paras levykauppa henkilökuntineen katosi ja me jäimme vähän tuuliajolle. Levymyynti oli helmi, jota aina muistan paikan ohi kulkiessani. Sen muistavat varmasti monet muutkin turkulaiset musiikin ystävät. Maailma muuttuu, mutta hyvät muistot säilyvät. Sitten uudet kuviot muotoutuivat ajan myötä ja meillähän olivat jo kokoelmat melko hyvällä mallilla: Kirjastopalvelu teki hyvää työtä tarjotessaan Aksentti-lehden kautta monipuolisen arvostellun uutuuskokoelman.

Nuottikauppoja oli tasan yksi, Fazerin musiikkiliike Humalistonkadulla. Westerlundin liike oli lopettanut ja kirjastoon oli ostettu osa lopetusvarastosta, mikä täydensi nuotistoamme. Varsinainen nuottikauppamme oli siis kauan Fazer, kunnes sekin muutaman vuoden päästä lopetti toimintansa Turussa ja keskittyi Helsinkiin, mistä mekin tilasimme nuotit jonkin aikaa. Yritelmiä nuottikaupan perustamisesta Turkuun oli 1990-luvulla, mutta ne kaatuivat kannattamattomina.

Tässä vaiheessa Kirjastopalvelun nuottitarjonta tuli taas avuksi. Uutuusluetteloiden toimittaminen musiikin eri aloilta säästi omaa työaikaani, säästyinhan itse tietojen etsimiseltä eri luetteloista ja lehdistä. Lisäksi Kirjastopalvelu luetteloi aineiston ja tietueet siirrettiin atk:n avulla osaston koneille. Osaston kirjastonhoitajille, jotka luettelivat materiaalin, se oli todella suuri apu. Jossain vaiheessa Kirjastopalvelu tilasi meille myös omien luetteloidensa ulkopuolelta nuotteja, joita halusimme, mutta joille emme löytäneet toimittajaa. Nuottien tilaaminen ei todellakaan ollut yksinkertaista, lieneekö nykypäivänäkään. Kaiken kaikkiaan uutta aineistoa hankittiin osastolle vuosittain n. 2000 nimekettä, joten työmäärä oli melkoinen sekä tilaajalla että jatkokäsittelijöillä.

Laadukasta musiikkikirjastotyötä tehdään paljon ”omassa rauhassa”, mutta yhteydet kollegoihin ovat olleet suureksi avuksi. Musiikkikirjastotyöhän oli aikoinaan uutta koko maassa ja työmenetelmät olivat vasta muotoutumassa. Luokitus oli muutoksen alla pitkään ja luettelointisäännötkin tarkentuivat ajan myötä. Siitäkin syystä musiikkikirjastotoimikunta järjesti yhteisiä kurssipäiviä esim. luetteloinnista. Muistan olleeni ainakin Mikkelissä, Helsingissä ja Tampereella järjestettiin neuvottelupäiviä. Keskusteltiin paljon eri käytännöistä ja haettiin yhtenäistä linjaa ja olivathan keskustelut toisten kanssa muutenkin hauskaa vaihtelua.

Sain olla myös Kansainvälisen musiikkikirjastojen liiton (IAML) Suomen sektion hallituksessa muutaman vuoden ja sekin avarsi musiikkikirjastoajattelua. Pääsin 1990 Pariisiin kuulemaan eri maiden kollegojen puheita vuosittaiseen IAML:n kokoukseen. Meidän musiikkiosastomme olivat hyvää kansainvälistä tasoa, monilla oli tiukempaa esimerkiksi taloudellisesti.

Hengenheimolaisuutta siis oli ja kontakteja, mutta erityinen ominaisuus osaston työntekijöillä oli innostus musiikkiin ja asiakkaiden hyvään palveluun. Lisäksi se, että saimme itse määrätä osaston toiminnasta alusta loppuun, vauhditti toimintaa. Olimme nuoria, osaston henki oli mielestäni hyvä, jokainen tiesi tehtävänsä ja teki sen mallikkaasti. Alussa piti selittää muille, miksi musiikkiosasto on niin itsenäinen niin hankinnoissa kuin luetteloinnissakin, mutta muutamassa vuodessa sekin keskustelunaihe loppui.

Kirjastourani kesti noin 40 vuotta, niistä 26 vuotta Turussa musiikkiosastolla. Musiikki oli lapsesta asti minulla läsnä, kotona laulettiin ja soitettiin aina, joten minä pääsin 1975 juuri sille osastolle jolle halusin. Olin niin innostunut päästyäni puhumaan musiikkiosaston tärkeydestä ja kirjaston uudesta aluevaltauksesta, että kuurokin olisi vakuuttunut. Kuulevat kyllä joskus haastoivat minut kovaankin mittelöön, mutta taisin voittaa. Uskoin itse ja asiakkaat antoivat selustatukea. Me olimme POP.

Suurkiitokset neuvoista, uskosta ja kannustuksesta Heikki Poroilalle ja Kyösti Mäkelälle, jotka olette tehneet pohjatyöt musiikkikirjastoille Suomessa ja kannustatte edelleen. Muutama työvuosi on teillä vielä jäljellä. Minulla on yhdeksäs eläkevuosi meneillään, mutta aina muistelen lämpimästi työvuosiani musiikin parissa. Kiitokset myös tunnollisille työtovereilleni joiden kanssa 26 vuotta meni yllättävän pikaisesti.

Ja mikä musiikissa on parasta? ”Musiikki on taiteista jaloin”, mitä siihen voi lisätä.

Kauko

Röyhkä

Minun musiikkikirjastoni

Olen käynyt musiikkikirjastoissa 1970-luvulta asti. Oulun Karjasillan kirjastossa oli musiikkiosasto, jossa kävin muutaman kerran kuuntelemaan LP-levyjä. Valikoima oli aika suppea ja rockia oli vähemmän kuin klassista ja jatsia. Omia suosikkejani Velvet Undergroundia, David Bowieta ja Captain Beefheartia ei musiikkikirjaston hyllyistä löytynyt. Muistelen että ainoat minua kiinnostavat levyt olivat yksi Frank Zappan ja Jukka Tolosen albumi. Yritin perehtyä myös Eric Claptoniin ja B. B. Kingiin, mutta blues ei vielä silloin ollut minun juttuni. Tuohon aikaan radiossa oli vain pari kolme rockmusiikkiin erikoistunutta ohjel-

maa. Heikki Harman eli Hectorin toimittama *Pop eilen tänään* oli niistä paras. Ohjelma täytyi kuunnella sormi kasettinauhurin REC-nappulan päällä aina, kun se kerran viikossa tuli. Hector oli hyvä musiikkitoimittaja: hän soitti aina parasta musaa eikä koskaan puhunut biisien päälle, mikä helpotti niiden äänittämistä.

Äänilevyt olivat sen ajan nuorille kalliita ostaa. Levydivareita ei vielä ollut. Ostoja myyntiliikkeissä saattoi olla laatikko, jossa oli epämääräinen levykasa, mutta laadukasta rockia niistä oli turha hakea. Jos joku kaveripiirissäni osti uuden levyn, niin se kiersi lainassa kaikilla. Kavereiden kesken tehtiin ostodiilejä. Muistan sopineeni etukäteen erään koulutoverini kanssa että ostan David Bowien *Space Oddityn* ja *Man Who Sold The Worldin*, jotka lainaan sitten hänelle ja hän puolestaan lainaa minulle saman artistin *Ziggy Stardustin* ja *Aladdin Sanen*.

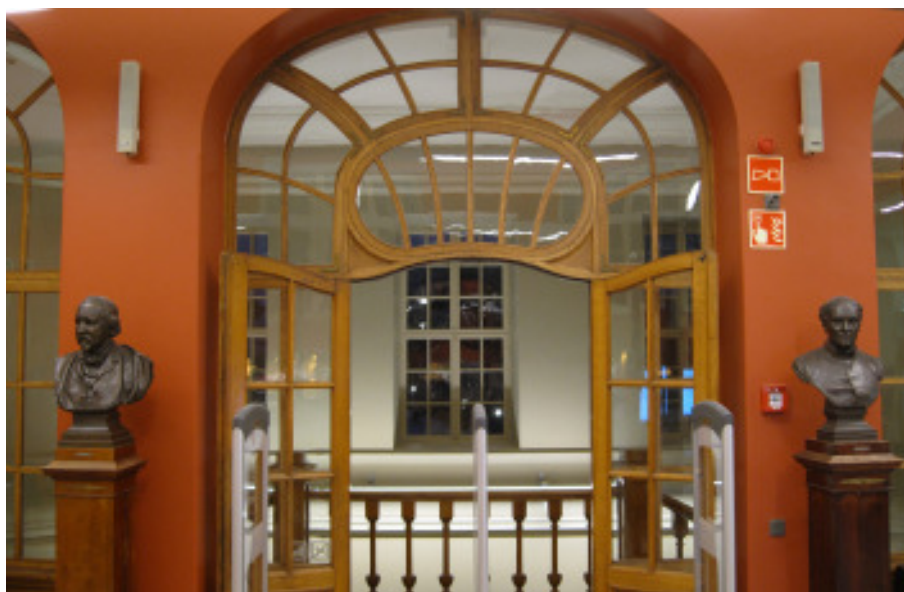
Nuoruusvuosista asti musiikinnälkäni on pysynyt yhtä ankarana. Vuosien varrella olen hankkinut parin tuhannen levyn kokoelman. Jossain vaiheessa minusta tuli aktiivinen korvalappustereoiden käyttäjä. Äänitin levyt kaseteille ja kuuntelin niitä keikkamatkoilla, lenkillä ja kulkiessani kadulla. Muiden tekemä musiikki on aina inspiroinut minua tekemään omia lauluja. Voi olla, että alituinen kuulokkeet päässä kulkeminen on myös eräänlaista todellisuuspakoa. Ainakaan ei ruuhkabussissa tarvitse kuunnella kenenkään kännykkähöpinöitä.

iPod-aikaan siirtyminen oli minulle aluksi ongelmallista, koska suurin osa levyistäni oli vinyylejä. Ennen iPodin hankkimista en ollut pitkiin aikoihin käyttänyt musiikkikirjastojen palveluja. Kuvittelin että niiden valikoimat olivat, eivät ehkä yhtä rajoittuneet kuin 1970-luvulla, mutta kuitenkin suppeat. Mutta koska en halunnut ostaa toiseen kertaan 2000 suosikkilevyäni, menin katsomaan mitä kirjastolla oli tarjottavana. Hämmästykseni löysin lähes kaiken minkä halusin ja paljon, paljon uutta, mielenkiintoista musiikkia.

Turussa minusta tuli kertahetitolla musiikkikirjastofriikki, joka lainaa kerralla parikymmentä levyä, ajaa ne samana iltana tietokoneelle ja käy seuraavana päivänä vaihtamassa uuteen satsiin. Kuvittelin myös, että kirjaston levyt ovat huonokuntoisia. Olin väärässä: suurin osa lainaamistani levyistä on hyvässä kunnossa.

Nykypäivänä rock ei ole enää harvojen valistuneiden harrastajien musiikkia vaan valtavirtaa. Uutta ja vanhaa rockia löytää YouTubesta ja muualta netistä. Levyjä saa halvalla levykaupoista ja vielä halvemmallalla divareista. Radioiden musatarjonta on soittolistojen takia edelleenkin huonoa, mutta ainakin Ylellä on yhä asiantuntevia iltaohjelmia diggareille.

Kirjasto on kuitenkin edelleen tärkeä paikka kaltaiselleni musiikin suurkuluttajalle. Sieltä on helppo hankkia kuunneltavaa päivittäiseen musiikinnälkään. Kirjaston ansiosta olen alkanut harrastaa minulle vieraampaa musiikkia kuten jatsia, new agea, etnoa ja klassista. On mukavaa, että musiikkiin saa tutustua ilmaiseksi eikä aina tarvitse ostaa sikaa säkissä. Musiikintekijöiden elämäkerrat, muun musakirjallisuuden sekä lehdet olen tähän asti ostanut itse. Todennäköisesti alan pian tutkia musiikkikirjaston tarjontaa myös näiltä osin.

Silja

Hammo

Musiikin kanonisuudesta ja löytämisen tärkeydestä

Mitä sanasta *musiikkikirjasto* tulee ensimmäisenä mieleen? Mikä on musiikkikirjaston tärkein sisältö? Minulle sitä ovat CD-levyt: kymmeniä hyllymetrejä musiikkia laidasta laitaan tarjoamassa sekä tiedon että elämyksien etsijöille mahdollisuuksia pieniin ja suuriin löytöihin – ja se kaikki on tarjolla ilmaiseksi. Iso musiikkikirjasto, jollainen Turun kaupunginkirjastossa on, merkitsee käyttäjilleen paljon. Uskon musiikkikirjastojen houkuttelevan asiakkaiskseen sel-

lasiakin ihmisiä, joita ei kirjaston tarjonta muuten kiinnosta: he tulevat kirjastoon nimenomaan äänitteiden vuoksi. Silti vielä nykyäänkään äänitteitä ei aina pidetä samanarvoisena kirjastoaineistona kuin perinteisiä kirjoja. Eräänä syynä siihen voi olla se, että verrattuna kirjoihin musiikkiaineistoa on tarjottu suomalaisissa kirjastoissa vasta suhteellisen vähän aikaa.

Aineiston valinta on yksi keskeisimmistä alueista kirjastotyössä. On osattava luovia asiakkaiden toiveiden ja kirjaston omien tavoitteiden välissä pitäen koko ajan mielessä ne taloudelliset raamit, jotka kulloisessakin budjetissa on asetettu. Hankittavan aineiston tulisi olla tietysti laadukasta, mutta toisaalta hyvin lainaksi menevää. Näiden kahden ominaisuuden ajatellaan toisinaan sulkevan toisensa pois: kärjistetysti sanoen kirjastoilla voi olla ylevät tavoitteet kokoelmiensa kehittämistä, mutta asiakkaat haluavat kevyttä hömppää. Tämä oli kirjastoammattilaisten mielissä noin 50 vuotta sitten musiikkikirjastotoiminnan alkuaikoina. Muun muassa Esteri Parviainen ilmaisi kantansa vuonna 1957 tiukasti näin: ”Kuntien varoilla ei missään tapauksessa pidä hankkia tanssimusiikkia, iskelm[ä]ä tai muuta vähemmän arvokasta musiikin nimellä kulkevaa.” (Parviainen, sit. Haapsaari 1994, 4.) Esteri Parviainen luultavasti kauhistuisi nykytilannetta, jossa taidemusiikin osuus hankinnoista pienenee ”ala-arvoisen musiikkiaineiksen” (Ranta 1964, 22) kasvaessa jatkuvasti. Populaarimusiikin yleisen rappeuttavan vaikutuksen lisäksi kirjastoissa pelättiin myös nuoriso-ongelmia: kun levyjä ei vielä lainattu ulos, vaan niitä piti kuunnella kirjastossa, suurimman ryhmän kuuntelijoista muodostivat nuoret, jotka saattoivat häiritsevällä käyttäytymisellään karkottaa muut pois (Suominen 1984, 30–31). Jos nyt hankittaisiin vielä populaarimusiikkia, nuoret voisivat vallan riehaantua!

Musiikkikirjastoaate ei aikoinaan lähtenyt suinkaan liikkeelle kirjastoista itsestään, vaan 1950-luvulla joukko nimekkäitä kulttuurivaikuttajia säveltäjä Seppo Nummen johdolla sai toiminnan alkamaan (Suominen 1984, 15–16). Seppo Nummi myös laati suositukset äänilevyjen valintaan ja kokosi näiden periaatteiden mukaisesti sadan äänilevyn valioluettelon. Nummen suositukset olivat ohjenuorana kirjastojen äänitehankinnoissa, myös Turussa. Nummen suositusten mukaan hankinnoista 90 prosenttia oli taidemusiikkia ja vain 10 prosenttia muuta, lähinnä kansanmusiikkia ja jazzia. Muissa Pohjoismaissa oltiin Suomen kanssa samoilla linjoilla, paitsi yhdessä asiassa: ”Mitä ajanvietemusiikkiin tulee, eroaa oma linjamme muista pohjoismaista siinä samalla tavoin kuin kielteisessä suhtautumisessa salapoliisiromaaneihin.” Jazz sai armon Nummen silmissä, koska sen saattoi osittain lukea kotimusiisoinnin piiriin. (Nummi 1964a, 13; Nummi 1964b, 91–96.) Kotimusiisointi, aktiivinen soittoharrastus, oli juuri sitä, mitä

Nummen mielestä kirjaston tuli länsisaksalaisen mallin mukaan ensisijaisesti tukea (Talja 1998, 39). Jazzia lukuun ottamatta kirjastojen musiikkitarjonnan painopiste oli siis tukevasti taidemusiikissa. Jäänteitä tuolta ajalta on vieläkin näkyvissä: esimerkiksi YKL:n musiikkiluokitus on rakennettu jaottelemaan ensisijaisesti länsimaisen taidemusiikin eri ilmenemismuotoja.

Asenteet ovat Nummen ajoista muuttuneet radikaalisti, kun toiminnan painopiste on siirtynyt asiakkaiden sivistämisestä asiakkaiden palvelemiseen: populaarimusiikin hankintamäärät ovat ohittaneet taidemusiikin kirkkaasti. Tämä on luonnollista, sillä uutta taidemusiikkia syntyy todella vähän populaarimusiikkiin verrattuna. Suurin osa taidemusiikin äänitejulkaisuista koostuukin vanhoista teoksista, joita levytetään yhä uudestaan. Syyt ovat usein puhtaasti kaupalliset, mihin Jukka Isopuro jo 20 vuotta sitten kiinnitti huomiota: ”Levymyynnin parnassolle päässeet kuumat taiteilijanimet haluavat sanoa oman sanansa lukemattomia kertoja levytetystä perusohjelmistosta. Viideskymmenes versio Vivaldin *Vuodenajoista* ja Mendelssohnin viulukonsertosta käy paremmin kaupaksi kuin Kuhlaun *Lulu*-oopperan ensilevytyös.” (Isopuro 1990, 6.) Kun kerran taiteilijat pitäytyvät mielellään tutuissa teoksissa, se näkyy myös siinä valikoimassa, mitä kirjastoille tarjotaan: uusimpia Kirjo-lehtiä selatessani bongaan levytyksiä Bachin Brandenburgilaisista, Beethovenin ja Chopinin pianokonsertoista, Schumannin *Dichterliebestä*, Sibeliuksen sinfoniaista...

Kirjastojen taidemusiikin äänitekokoelmien monipuolista kartuttamista rajoittavat monet saatavuuteen liittyvät seikat: kaikkia teoksia ei ole edes levytetty, ja vaikka jostakin vähän tunnetusta teoksesta levytys olisi olemassa, siitä ei välttämättä kirjoiteta lehtiartikkeluja, jolloin se ei saa näkyvyyttä eikä päädy kirjaston aineistonvalitsijoiden listoille. Yleisiin kirjastoihin aineisto hankitaan suurelta osin uutuusluetteloiden avulla, jolloin tietyn teoksen levytys päättyy kirjastoon monen suodattimen kautta: ensin se on valittu levytettäväksi, sitten musiikkitoimittaja on valinnut sen arvosteltavakseen, arvostelu on valittu esimerkiksi BTJ Kirjoon, josta kirjastonhoitaja viimein sen valitsee kirjastoon. Kun suuri osa kirjastoista valitsee levyjä hyvin rajallisesta otoksesta, niiden levykokoelmat alkavat muistuttaa toisiaan. En tiedä, onko se hyvä vai huono asia. Ongelmallisempaa mielestäni on, mitä kaikkea jää valitsematta sen takia, ettei se päädy Kirjon kaltaisille listoille.

Tein musiikkitieteen pro gradu -työni länsimaisen taidemusiikin kaanonista Turun kaupunginkirjaston äänitevalinnassa 1990-luvulla (Hammo 2003). Kirjaston taidemusiikin äänitehankintoja tutkiessani huomasin, että kohti 2000-lukua tultaessa perinteisten klassikkosäveltäjien, musiikin kaanoniin kuuluvien ”suurten

mestarien” osuus hankinnoissa väheni, kun taas suomalaisen ja uuden musiikin merkitys korostui. Näitä kanonisoituja mestareita ovat muun muassa J. S. Bach, W. A. Mozart, Ludwig van Beethoven, Antonio Vivaldi, Pjotr Tšaikovski ja Jean Sibelius, joiden nimet tunnustetaan ympäri maailmaa. Vuosikymmenen alkupuolella hankittiin runsaasti perusohjelmistoon kuuluvaa musiikkia, minkä päättelin johtuvan siitä, että kirjasto rakensi LP-levyistä koostunutta kokoelmaansa nyt uudestaan CD-levyinä. Kun ”pakolliset” hankinnat oli tehty, voitiin siirtää huomio kaikkein tunnetuimmista teoksista muuhun, marginaalisempaan musiikkiin. Mielestäni tämä tarkoitti sitä, että ulkopuolisen, musiikin yleisen kaanonin merkitys heikkeni, kun taas kirjaston oma, sisäinen kaanon vahvistui. Tästä huolimatta kaikkein ”suurimmat” säveltäjät pitivät pintansa: Bachin, Beethovenin, Mozartin ja Sibeliuksen nimet olivat uutuuslistoilla hyvin edustettuina.

Kaupunginkirjaston 2000-luvun hankintoja en ole tutkinut, mutta uskon linjan olevan samansuuntainen kuin meillä Turun konservatorion ja Turun AMK:n Taideakatemia kirjastossa. Vaikka levykokoelmamme on huomattavasti pienempi, siitä löytyy kutakuinkin musiikin kaanonin perusteokset, joten kiinnostuksen kohteena pitäisi olla uudempi ja harvinaisempi musiikki, sellaiset teokset, joita meillä ei vielä ole. Meillä hankintoja ohjaavat paljon opettajien ja opiskelijoiden toiveet sekä tieto tulevista konserttiproduktioista: esimerkiksi Taideakatemia *Aboa nova* -konserttisarjojen myötä olen kuullut monista nykysäveltäjistä ensimmäistä kertaa. Tästä ja rajallisesta rahatilanteesta huolimatta tulee hankittua myös vanhaa ja hyvinkin tuttua: viimeisimpänä esimerkkinä voisin

mainita Bachin sooloviulusonaatit, jotka jo toki löytyivät levyhyllystämme. Hankintapäätöksessä painoi eniten esittäjä: olisiko Viktoria Mullovalle jotakin tuoretta sanottavaa näistä moneen kertaan levytetyistä sonaateista? Nimenomaan kiinnostava muusikko ja tulkinta on tärkein syy, kun hankitaan jo ennestään kokoelmissa oleva teos uutena levytyksenä.

Jukka Isopuro puhui suosikkisävellysten takaamasta kaupallisesta menestyksestä, mutta koko tämä ilmiö on kiinnostanut minua taidemusiikissa aina: kenen säveltäjän teoksista voi tulla niin arvokkaita ja merkittäviä, että niitä aina vain levytetään? Mitkä ominaisuudet nostavat teoksen musiikin kaanoniin? Populaarimusiikkiin verrattuna taidemusiikkiin kohdistuu vain murto-osa asiakkaiden hankintatoiveista yleisissä kirjastoissa. Niinpä jokaisen vanhan sävellyksen uuden tulkinnan on jotenkin lunastettava paikkansa kokoelmassa. Musiikin kaanon on hyvin vaikutusvaltainen. Se voi olla tiedostamattomasti iskostunut kirjastoammattilaisten mieleen, eikä sitä juuri kyseenalaisteta. Kirjaston asiakkaatkin lainaavat eniten näitä taidemusiikin teoksia. Vai mikä musiikkikirjasto se sellainen on, josta ei löydy Beethovenin sinfonioita? Ja jos Esa-Pekka Salonen levyttäisi Sibeliuksen kadonneena pidetyn 8. sinfonian, totta kai se ostettaisiin joka kirjastoon.

Mikä on kaanon ja mitä tekemistä sillä on musiikin kanssa? ”Kaanon” periytyy kreikan sanasta *kanon*, joka tarkoittaa muun muassa sääntöä, mallia tai normia. Eräs tärkeimmistä merkityksistä kaanonille on ”arvioinnin kriteeri tai standardi”. Kaanon edustaa korkeaa laatua, ja standardeja asettamalla myös sitä, mikä on arvollista otettavaksi mukaan, mikä taas suljetaan pois ja unohdetaan. Kaanonit heijastavat yhteiskunnan arvoja, mutta samalla myös ovat malleina näille arvoille, minkä seurauksena kaanonit säilyttävät itse itseään ja ovat näin suhteellisen pysyviä. (Citron 1993, 15.) Eräs kaanonin yleinen määritelmä on, että se edustaa perusohjelmistoa, niitä teoksia, joita korkeakulttuurin instituutiot säilyttävät ja levittävät (Randel 1992, 11). Näihin kuuluvat olennaisena osana musiikkikirjastot. Niiden kokoelmiin on helppo tutustua sellaistenkin, jotka eivät käy konserteissa. Kirjaston kokoelmat ovat yksi väylä, jonka kautta myös taidemusiikkiin vähemmän perehtyneiden mieliin iskostuu, että Beethovenin tai Sibeliuksen sinfoniat ovat niin sanottua hienoa musiikkia.

Musiikkikirjasto voi olla myös itse luomassa kaanonia: mitä teoksia kokoelmiin valitaan, mitä taas jätetään pois. Toisaalta jälleen kerran aineiston saatavuudella on suuri merkitys siinä, millaiseksi kirjaston kaanon muodostuu. Kanonisuus liittyy usein konkreettisiin dokumentteihin, kuten levytyksiin. Levyllä teos on

korvinkuultavana ja toistettavana tulkintana, ja jopa yksittäisestä levytyksestä voi itsessään tulla kanoninen. Voimakas ääniteteollisuus valvoo, keiden säveltäjien ja esittäjien teoksia ja mitä heidän teoksiaan tuotetaan ja levitetään. Ääniteteollisuus vaikuttaa valtavirtamusiikin, ”mainstreamin”, muodostumiseen julkaisemalla institutionalisoituneita musiikinmuotoja kuten sinfonioita ja oopperoita. Se vahvistaa niiden asemaa, mutta voi myös edistää muunlaisten teosten kanonisoitumista, etenkin marginaalisilla alueilla kuten vanhassa musiikissa. (Muikku 2001, 38; Citron 1993, 24.)

Kirjastolaitos on verovaroin toimiva instituutio. Näin ollen kirjastojen musiikkikokoelmilla on ikään kuin virallinen status. Kokoelmat voivat tosin olla hyvin kirjavia ja erota toisistaan suuresti. Jos kirjastoon päätetään hankkia taidemusiikkilevyjä, yleensä ensimmäiseksi halutaan kerätä niin sanotut perusteokset eli taidemusiikin kaanoniin kuuluvien mestarisäveltäjien teokset. Sen jälkeen on vuorossa kokoelman monipuolistaminen harvinaisemmilla teoksilla. Taidemusiikin kivijalkana pysyy kuitenkin valikoima kanonisoitujen säveltäjien kanonisoituja teoksia. Kirjasto tukee ja vahvistaa suurten säveltäjien suuruutta: todella tärkeinä pidetyistä teoksista hankitaan useita tulkintoja sen mukaan, kuin niistä ilmestyy kiinnostavia levytyksiä. Näin kirjasto viestittää asiakkailleen, mitkä teokset ovat tärkeitä ja samalla pönkittää niiden asemaa entisestään: tärkeistä teoksista löytyy monta levytystä, vähemmän tärkeitä ei aina edes yhtä.

Hyvä esimerkki tärkeästä teoksesta on Sibeliuksen viulukonsertto. Turun kaupunginkirjaston levyhankintoja tutkiessani havaitsin, että 1990-luvulla konserttoa oli ostettu 12 kappaletta. Levyttäjät olivat esimerkiksi Viktoria Mullova ja Nigel Kennedy, mutta joukossa oli myös melko tuntemattomia. Tämän teoksen kanoninen asema on niin vahva kirjastossa, että se kelpaa tuntemattomampienkin muusikoiden esittämänä. Kirjasto on siis mielipidevaikuttaja. Asiakkaiden tarpeet toki otetaan huomioon, mutta musiikkia valitsevalla kirjastonhoitajalla on valta päättää, millaiseksi kirjaston levykokoelma kehittyy. Esimerkiksi kirjastolaki ei millään tavalla puutu siihen, mitä esimerkiksi kirjaston levykokoelman tulisi sisältää.

Kirjastonhoitajan valintoihin vaikuttavat kuitenkin vielä muutkin seikat, joiden suhde hankittaviin levytyksiin on enemmän tai vähemmän tiivis. Yksittäisen sävelteoksen vastaanottoon vaikuttaa nimittäin vahvasti säveltäjän aiempi tuotanto: jos jokin säveltäjän teoksista on saavuttanut arvostusta, myös muut hänen teoksistaan menestyvät, vaikka ne eivät olisikaan niin hyviä. Teosten saamat arvostelut ovat intertekstuaalisessa suhteessa toisiinsa. Tästä johtuen teokseen

suhtaudutaan ja siitä kirjoitetaan eri tavoin silloin, kun sitä ei ole vielä esitetty paljon, kuin myöhemmin monien esitysten jälkeen. Teoksen saamalla julkisella vastaanotolla on siis suuri merkitys kaanonin muodostumisessa. (Citron 1993, 179.)

Kirjaston valinnoissa tämä näkyy myös: kirjastoon hankitaan paljon hanakammin kiittäviä arvosteluja ja tunnustusta saaneen säveltäjän, esimerkiksi Magnus Lindbergin, uusimman teoksen levytys kuin jonkun tuntemattoman säveltäjän kaikessa hiljaisuudessa julkaistu ensilevytys. Kun säveltäjä on saanut nimensä tunnetummaksi ja hänen teoksiaan on levytetty enemmän, myös sen ensimmäisen levyn arvo saatetaan huomata ainakin siinä mielessä, että oletetaan asiakkaiden olevan kiinnostuneita siitä.

Tekniikan kehittyessä ja erilaisten musiikkipalveluiden syntyessä esitetään toisinaan epäilyjä, kannattaako kirjastoihin enää hankkia yhtä paljon konkreettisia äänitteitä, kun musiikkia on niin helppo ladata ja kuunnella netistä. Ainakin meidän kirjastossamme Naxos Music Librarya on kovasti kiitelty. Mutta vaikka joskus tuntuisi siltä, että melkein ”kaikki” hankkivat musiikkinsa netistä, se ei poista CD-levyjen merkitystä kirjastoissa. On vieläkin monia ihmisiä, joilla ei ole tietokonetta sopivine nettiyhteyksineen, ihmisiä, joille kunnollinen äänentoisto on olennainen osa musiikin kuuntelua, ihmisiä, jotka haluavat käsin kosketeltavan CD-levyn tekstivihkoineen ynnä muine mahdollisine lisukkeineen jne. Enkä nyt tarkoita mitään uutta tekniikkaa vierastavia mummoja (sillä mummot voivat yllättää), vaan esimerkiksi itseäni.

Naxos Music Libraryn ja Spotifyn kaltaiset palvelut tulevat varmasti kehittymään ja lisääntymään tulevaisuudessa. Mutta voiko niissä tehdä samanlaisia löytöjä kuin perinteisessä musiikkikirjastossa? Uskon, että verkkokäyttäjillä on yleensä melko tarkkaan mielessä, mitä etsivät. He tekevät täsmähakuja, enkä usko heidän useinkaan törmäävän täysin ennestään tuntemattomaan musiikkiin. Kirjastossa taas näin voi käydä. On aivan toista seistä niska kenossa levyhyllyn edessä ja poimia käsiinsä kiinnostuksen herättäviä levyjä, joista jotkut päätyvät hetken tarkastelun jälkeen takaisin hyllyyn, mutta jotkut lähtevät mukaan kuunneltaviksi.

Työskennellessäni Turun kaupunginkirjaston musiikkiosastolla käsieni läpi kulki päivittäin lukemattomia levyjä, ja minulle kertyikin monesti mukava pino kotiin vietävää. Paikkailin aukkoja sivistyksessäni niin taidemusiikin kuin populaarimusiikin saralla, ja varsinkin jälkimmäisestä löysin vaikka mitä mielenkiintoista. Innostuin muun muassa etnorockista, ja vanhan musiikin hyllystä löysin levyjä,

joihin ihastuin niin, että paikallinen levykauppias sai tehdä lähes salapoliisintyötä yrittäessään hankkia niitä minulle omaksi. Yritin ennakkoluulottomasti laajentaa tietämystäni kaikenlaisesta musiikista, mutta edes viiden CD-levyn läpikuuntelu Motörheadia ei tehnyt minusta bändin ystävää. Monta muuta löytöä kuitenkin tein. Uskon, että kaltaisiani on muitakin, ja siksi haluan puolustaa monien mielestä jo vanhanaikaista CD-formaattia.

Se, miten arvotamme musiikkia ja millaista musiikkia arvostamme, riippuu sen hetkisessä yhteiskunnassa vallitsevista arvoista. Aiemmin esimerkiksi populaarimusiikki oli paljolti nuorisomusiikkia ja ”rahvaan” musiikkia, kun taas nykyään siitä on osittain tullut salonkikelpoista. Mieleeni on jäänyt eräästä Suomisen perhe –elokuvasta kohtaus, jossa Suomisen Ollin isän kysyy paheksuvasti pojaltaan, milloin tämä alkaa puhua kirjakieltä. Samalla tavalla joskus on ajateltu, että popmusiikki kuuluu nuoruuteen, mutta aikuisena kiinnostutaan taidemusiikista. Näin ei kuitenkaan läheskään aina käy, vaan taidemusiikkikonserttien yleisön keski-ikä vain kasvaa.

Käsitykseni mukaan tiettyjen musiikin kaanoniin kuuluvien, suurenkin yleisön tuntemien teosten, kuten vaikkapa Beethovenin 9. sinfonian ja Sibeliuksen viulukonserton, asema ja arvostus säilyy jatkossakin. Minusta kirjastojen pitäisi rakentaa kokoelmiansa monipuolisiksi. Valintatilanteessa pitäisi hankkia sellaisia teoksia, joita ei kirjastolla vielä ole, ja jättää vanhojen suosikkiteosten uusimmat versiot vähemmälle. Uskon siis, että jatkossa myös taidemusiikin ystävät voivat levyhyllyjä penkoessaan tehdä yhä useampia löytöjä.

Lähteet

Citron, Marcia J. 1993. *Gender and the musical canon*. Cambridge: Cambridge University Press.

Haapsaari, Raija 1994. 30 vuotta musiikkikirjastotoimintaa Tampereella – henkilökohtaisia muistelmia. *Musiikkikirjastotyö kirjastokentässä*. Hämeen lääninhallituksen julkaisusarja 1994:18. Toim. Raija Haapsaari, Leena Loponen. Hämeenlinna: Hämeen lääninhallitus, koulutus- ja kulttuuriosasto.

Hammo, Silja 2003. *Bachit ja beethovenit valittuina paloina: länsimaisen taidemusiikin kaanon Turun kaupunginkirjaston äänitevalinnassa*. Turku: Turun yliopisto. Musiikkitieteen pro gradu – tutkielma. (Painamaton)

Isopuro, Jukka 1990. Hyvää ja halpaa? *Aksentti* 1/1990. Helsinki: Kirjastopalvelu.

Muikku, Jari 2001. *Musiikkia kaikikiruokaisille: suomalaisen populaarimusiikin äänitetuotanto 1945–1990*. Helsinki: Gaudeamus.

Nummi, Seppo 1964a. Musiikki ja kirjastot. *Musiikkikirjasto-opas*. Toim. Ritva Piispanen. Suomen kirjastoseura.

Nummi, Seppo 1964b. Äänilevyjen valioluettelo. *Musiikkikirjasto-opas*. Toim. Ritva Piispanen. Suomen kirjastoseura.

Randell, Don Michael 1992. The canons in the musicological toolbox. *Disciplining music: musicology and its canons*. Ed. by Katharine Bergeron & Philip V. Robinson. Chicago and London: The University of Chicago Press.

Ranta, Kaarina 1964. Musiikkikirjastojen hallinnosta. *Musiikkikirjasto-opas*. Toim. Ritva Piispanen. Suomen kirjastoseura.

Suominen, Sari-Maija 1984. *Yleisten kirjastojen musiikkiäänitteiden valinnan tavoitteet*. Helsinki: Helsingin yliopisto. Musiikkitieteen pro gradu –tutkielma. (Painamaton)

Talja, Sanna 1998. *Musiikki, kulttuuri, kirjasto: diskurssien analyysi*. Tampere: Tampereen yliopisto.

Ella

Kiviniemi

Musiikkikirjastolapsi

Kolme vuotta musiikkilukiossa on täyttänyt elämäni sävelillä. Nykyään ei kulu päivääkään, ettenkö ajattelisi musiikkia. Tämän tästä tarvitsen erilaisia musiikkiin liittyviä teoksia, joskus kummallisistakin aiheista. Musiikkikirjasto kokoelmineen on korvaamaton: oli kyseessä sitten theminkirjallisuus, tinapilliopas tai taide-musiikin partituuri, voin toiveikkain mielin suunnata kirjaston hakukoneelle.

Tällä hetkellä kaipaan moldovalaiselle *kaval*-huilulle sävellettyä musiikkia, koska ostin kyseisen soittimen Unkarista kamarikuoromme kuoromatalla. Apua löytyy epäilemättä musakirjaston etnolevyhyllystä. Pettymyksen on tähän mennessä tuottanut vain muutama erikoisalue. Kirjastosta ei löytynyt ainuttakaan j-rocklevyä, kun japanilainen rock oli nousussa muutama vuosi sitten. Tämä vaikutti siihen, ettei minusta koskaan tullut Japani-fania. En kuitenkaan kannan tästä kirjastolle kaunaa.

Musiikkikirjasto on luotettava ja arvostettu tuki musiikkia harrastavien nuorten elämässä. Mikäli kyseessä ei ole koeviikko tai lukuloma ja kaverini sanoo menevänsä kirjastoon, hän mitä luultavimmin tarkoittaa juuri musiikkikirjastoa. Olen usein valmistautunut huolella musiikkitiedon kurssien kuuntelukokeisiin haalimalla kirjastosta sylillisen kurssin aikakauden musiikkia. Nykyään voin käyttää myös verkkokirjasto Naxosia, joka on kätevyudessaan aivan uskomaton.

Kirjaston demotornista voi kuunnella kavereiden bändien levyjä. Levy- ja nuottihyllyjen välissä törmää usein tuttuihin. Jotkut ystävästäni ovat tehneet kirjastoalan opintojensa työharjoittelua musiikkikirjastossa. Toisinaan ystäväni musiikkikirjaston käyttöä voi rajoittaa se, että monilla on kertynyt liian paljon myöhästymismaksuja.

Kirjastossa on paikka myös elävälle musiikille. Entinen lauluyhtyeeni Komero esiintyi musaosastolla, ja tulevaisuudessa olen suunnitellut järjestäväni siellä pienen sekalaisen musiikin konsertin kaveriporukalla. Soittamiseen varattu musiikkihuone ei sen sijaan ole kavereideni keskuudessa yhtä suosittu, koska myös koulustamme, konservatoriolta ja musiikkiopistolta löytyy hyviä paikkoja harjoitella soittoläksyjä. Muutamia kertoja olen huonetta kokeillut, ja yhdet jamitkin on siellä tullut pidettyä. Pianon jäinen ja kolahteleva soundi ei kuitenkaan pidemmän päälle houkuttele.

Tutustuin musakirjastoon jo alakoululaisena, koska äitini oli siellä töissä. Perjantait olivat joskus erittäin jännittäviä päiviä, sillä hyppäsin iltapäivällä bussiin ja matkasin Musiikkikirjastolle aivan yksin. Hengattuani hetken työntekijöiden keittiössä lähdin ehkä äidin kanssa yhdessä kaupungille shoppailemaan. Jo tuolloin tutustuin musan väkeen, ja aloin viihtyä kirjastossa yhä useammin.

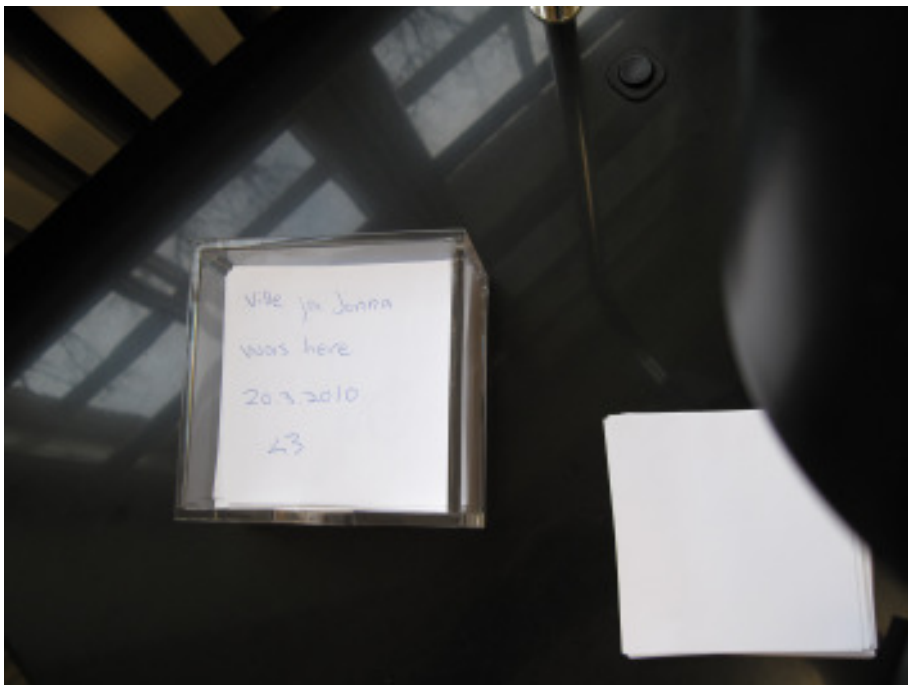
Kun kävin yläastetta Turussa, tuli musakirjastossa käymisestä jokaviikkoinen tapa. Perjantain valitsin yleensä siksi, että silloin keittiöstä saattoi löytää virkailijoiden ”perjantaipullan” jämiä. Hetket, jolloin istuin keittiön pöydässä Turkkarin ääressä vihreää teetä juoden ja suklaavohvelia mutustellen, ovat jääneet mieleeni täydellisen rentoutumisen hetkinä. Perjantaivierailut venyivät usein pitkiksi, kun jäin tiskille pölisemään tuttujen työntekijöiden kanssa, ja ovista astuin ulos reppu täpötäynnä levyjä. Hikinen ja meluisa puolen tunnin bussimatka kotiin ei tuntunut yhtään ahdistavalta, kun korvalappustereoihin sai sujauttaa uutta musiikkia.

Musiikkikirjastosta tuli minulle tukikohta kaupungin keskustassa. Pitkänä koulupäivänä saatoin jättää kitarani tiskin taakse säilöön ja hakea sen illemmalla pois. Taksvärkkitoissa musakirjastossa opin itsekin hyllyttämään, minkä jälkeen nuot-

tien ja levyjen löytäminen oli entistä helpompaa. Sain usein toimia kavereideni oppaana hyllyjen välissä. Musiikkikirjastosta alkoi myös kitaransoittoni. Kiikutin isän vanhan Landolan 12-vuotiaana äidin työkaverin Mikon luokse, joka opetti minua virittämään sen. Siitä oli hyvä aloittaa!

Musiikkikirjasto on vaikuttanut merkittävästi oman musiikinkuunteluni kehitykseen. 13-vuotiaana minusta tuli suitsukkeita poltteleva etnotyttö, ja kansanmusiikkihylly tuli koluttua läpikotaisin. Muistan huomanneeni alkuperämaan tarran fontista heti, mitkä levyt olivat uusimpia. Neljätoistavuotiaana kiinnostuin folk-musiikista ja Bob Dylanista, ja kirjaston kokoelmat yllättivät jälleen: mietin, kuinka monta levyä kehtaisin lainata kerralla.

Vielä nykyäänkin hipsin musiikkikirjastoon sivistämään itseäni. Ystäväni ovat musiikillisesti hyvin valveutuneita. Tämän tästä en tiedä ollenkaan, minkälaista musiikkia heille itsestään selvät artistit ja yhtyeet soittavat. Musiikkikirjasto auttaa minua pelastamaan kasvoni.

Mari

Ahlstén-Jussila

Legendoja ja leipätyötä – muistoja musiikkiosastolta 1990-luvun alusta

Enpä osannut aavistaa harjoittelukesänäni vuonna 1980, että päätyisin jonain päivänä Turun kaupunginkirjaston musiikkiosastolle ihka oikeisiin töihin. Opiskelin Tampereella ja mieli olisi tehnyt kovasti jäädä sinne, mutta pakollisen kolmen kuukauden harjoittelun suoritin kuitenkin Turussa. Musiikkiosastolla vietin kaksi viikkoa ja muistan vain leppoisan tunnelman, kesäisen iltahämyn ja hauskat nuoret miehet, joita talo tuntui olevan pullollaan.

Opiskelujen ja muutaman pääkaupunkivuoden jälkeen päädyin uudelleen Turkuun vuonna 1988. Kirjaston ”oma kirjailija”, legendaarinen Markku Into tuli ensimmäisenä työpäivänä tutuksi ja samoin osastonjohtaja Inkeri Grönqvist, kirjastonhoitaja Leena Mattila, kirjastovirkailijat Ritva-Liisa Tuominen ja Maija Karjalainen sekä osa-aikaisena virkailijana toiminut Kari Niemelä. Läheisimmäksi muodostui kuitenkin suhde Tomas Mansikkaan, osa-aikaiseen työntekijään, joka aloitti työt samalla viikolla. Ystävystyimme yhteisiä työvuoroja tehdessä ja asiakaspalvelun välissä pohdittiin syntyjä syviä. Tomas oli varsin filosofinen pohdiskelija-tyyppi. Itse olin hänen vastakohtansa, pikkutarkka peruskirjastonhoitaja.

Kari ”Allan” Niemelän seurassa hupsahti myös moni ilta- tai lauantaivuoro ja silloin ei aika käynyt pitkäksi. Kari oli osaston vitsiniekka, jonka kanssa oli hauska työskennellä. Kun iltavuoron lopuksi kuulutimme mikrofonin kirjaston sulkeutumisesta, niin nauroin kippurassa Karin eri variaatioita – välillä hän esitti uutistenlukijaa, välillä lentoemäntää. Oli sääli, että Kari jätti kirjaston ja lähti muihin töihin, mutta toisaalta sain sen jälkeen ilon tutustua Janne Kuosaan ja Heli Pohjolaan (silloinen Penttilä), jotka olivat molemmat tehneet sijaisuuksia musiikkiosastolla jo ennen sinne tuloani. Me ”nuoret” viihdyimme hyvin yhdessä työajan ulkopuolellakin ja ystävyys Heliin on säilynyt näihin päiviin.

Musiikkikirjaston työhuoneen itseoikeutettu kuningas oli noihin aikoihin Markku Into. Hän on sängen karismaattinen henkilö, joka tunsi musiikin läpikotoisin ja muutenkin tuntui tietävän kaikesta kaiken. Arastelin hänen seuraansa pari ensimmäistä vuotta, kunnes huomasin, että hänkin on kuuluisuudestaan huolimatta (melkein) tavallinen ihminen. Markulta sai paljon hyviä neuvoja, kun vain uskalsi kysyä.

Leena Mattila oli kirjastonhoitajakollega, jonka elämässä oli ollut suuria suruja ja alamäkiä. Häneen ei ollut helppo tutustua, mutta välillä nauroimme Leenan kanssa vedet silmissä molempia huvittaville kommelluksille. Leena Mattila jäi sairauseläkkeelle 90-luvun lopulla enkä enää koskaan tavannut häntä sen jälkeen. Luin vuosia myöhemmin lehdestä ilmoituksen hänen kuolemastaan.

Ritva-Liisa Tuomisesta muodostui minulle vuosien varrella rakas työtoveri. ”Ritvis” oli monitaitoinen ja tehokas kirjastovirkailija. Hänen kanssaan pidimme monet kerrat hauskaa – varsinkin keskiviikkoiltaisina, joista tuli 90-luvun lopulla yhteinen iltamme. Ritva-Liisa oli tunnollinen ja jämpä työntekijä ja lämmin persoona. Rauhallisen ulkokuoren alla piilivät suuret tunteet. Joskus ne tunteet roihahtivat – usein silloin, jos asiakkailta oli tullut epäoikeudenmukaista palautetta.

Ritviksen jääminen eläkkeelle 2000-luvun alussa oli suuri muutos osastolle ja minulle. Joulukortit kulkevat yhä Turun toiselta laidalta toiselle, joten yhteys on säilynyt.

Karjalaisen Maija on edelleen töissä kaupunginkirjastossa. Hän oli musiikki-kirjaston tukipylyvä, fiksu ihminen ja hyvä koordinaattori. Maijan kanssa olimme välillä eri mieltä asioista, mutta päällimmäiseksi on jäänyt tunne siitä, että olimme loistava työpari. Jos asiakas ei saanut vastausta meidän ollessamme asiakas-palvelussa, niin se oli äärimmäisen harvinaista. Tietomme täydensivät toisiaan ja pystyimme opettamaan toisillemme uusia asioita. Sama pätee moneen muuhunkin työkaveriin – kaikilta oppii paljon, mutta Maijalta opin ehkä eniten musiikki-kirjastovuosinani.

Tutustuin osastonjohtaja Inkeri Grönqvistiin jo harjoittelukesänä ja hänen alaisuudessaan tein töitä musiikkiosastolla pitkälti toistakymmentä vuotta. Inkeri kuuluu Markku Innon tavoin sarjaan ”legenda jo eläessään”. Hän oli – ja on edelleen – säkenöivä persoona, joka pystyi arkityön tiimelyksessä myös näkemään visioita tulevaisuuden kirjastosta. Tein Inkerin, Markun, Leenan, Ritva-Liisan ja Maijan kanssa töitä yli kymmenen vuotta ja 2000-luvun alku tulikin minulle aikamoisena shokkina, sillä parin vuoden aikana he kaikki joko vaihtoivat työpaikkaa tai lähtivät eläkkeelle. Olin yhtäkkiä musiikkiosaston kokenein työntekijä, johon kaikki tukeutuivat.

Mutta takaisin 1990-luvun alkuun. Mitä noista ajoista sitten jäi käteen? Varsin hyvä ja monipuolinen ammattitaito ainakin ja vahvat käsilihakset. Osastolla tehtiin parikin kertaa isoja remontteja, joissa kokoelmia siirreltiin huoneesta toiseen. Opin myös paljon työelämästä yleensä ja siitä, miten pärjätään erilaisissa muutostilanteissa. Musiikkiosasto toimi tuohon aikaan omassa rakennuksessa, 1730-luvulla rakennetussa vanhassa hovioikeuden presidentin virka-asunnossa, joka tunnettiin myös entisenä piirustuskouluna. Talo oli upea ja siitä oli kauniit näkymät Aurajoelle ja sen yli Rettigin palatsiin. Hienoista näkymistä huolimatta musiikkiosastolaiset tunsivat olevansa ”pihan perällä”, kaukana pääkirjastosta. Tiedotus ei pelannut ja moni asia kuultiin vasta jälkikäteen. 1990-luvun alku-puolella ei ollut sähköpostia helpottamassa yhteydenpitoa: sisäisessä postissa kiikutettiin muistioita ja lappusia talosta toiseen. Musiikkiosaston ”takapajuisuus” tuli hyvin ilmi siinäkin, että talon ensimmäinen mikrotietokone tuli asiakkaiden käyttöön, ei työntekijöille. Neuvontaan ja työhuoneeseen saatiin tietokoneet ja internet-yhteys paljon myöhemmin..

Musiikkikirjastotyö oli 1980-luvun lopussa ja 1990-luvun alussa neuvonnan lisäksi LP-levyjen ja nuottien hankkimista, luettelointia ja lainaamista. CD-levyjen lainaus oli juuri alkanut tullessani musiikkiosastolle ja sadasta lainattavasta CD-levystä oli paikalla keskimäärin viisi (!) kappaletta. CD-levyt oli sijoitettu nk. ”kaukaloön”, reilun metrin korkuiseen kaksipuoliseen telineeseen, jossa harvoja CD-levyjä saattoi selata. Kuunneltavia LP-levyjä oli tuhansia ja niitä soitettiin asiakkaille, jotka kansoittivat joskus kaikki kahdeksan kuuntelupaikkaa. Levysoittimet hallitsivat neuvontatiskin takaosaa, jossa niillä oli massiivinen kaksitasoinen pöytä. Henkilökunta tarkkaili koko ajan levyjen päättymistä ja oli heti paikalla kääntämässä levyä tai vaihtamassa uutta levyä tilalle. Kuunteluaajat piti varata etukäteen ja vakioasiakkaat tulivat pian tutuksi. Onneksi tuota levyjenpyöritystä ei kestänyt kovin monta vuotta. Kuuntelupaikkojen yhteyteen hankittiin kaapit, joihin sijoitettuja levysoittimia asiakkaat alkoivat käyttää itse. Myöhemmin kaappeihin lisättiin myös CD-soittimet.

Neuvonta oli välillä todella vaativaa. Varsinkin kysymykset musiikinteoriasta tai klassisesta musiikista olivat haastavia. Toisaalta hallitsin hyvin 1960- ja 1970-lukujen viihdemusiikin, jota olin lapsena ja nuorena joutunut kotona kuuntelemaan. Omat musiikkimieltymykseni ulottuivat progressiivisesta rockista pop-musiikkiin ja countryyn. Vuosien varrella tietämys kaikesta musiikista tietysti karttui, kun musiikin tietokirjat ja säveltäjien teosluettelot tulivat tutuiksi. Sitten saapuikin internet, joka mullisti koko tiedonhaun. Vaikeimmaksi neuvonta-tehtäväksi koin musiikin suosittelun asiakkaalle, joka tuli kysymään esimerkiksi ”jotain kevyttä klassista” tai ”semmoista kivaa tanssimusiikkia”. Oudoin saamani pyyntö oli eräältä taidemaalariilta, joka halusi rauhallista musiikkia maalaustyönsä taustalle. Sormituntumalla valitut levyt olivat kuitenkin sellainen menestys, että kyseinen taiteilija tuli vielä uudelleenkin.

Kirjastonhoitajan aamutöihin kuului urani alussa myös luettelokorttien latominen kortistoon. Nyt kun kaikki tehdään tietokoneelle, on vaikea ajatella, että 20 vuotta sitten luettelokortit kirjoitettiin kirjoituskoneella. Kortista monistettiin niin monta lisäkappaletta, kuin mitä tarvittiin kortistoon lisäkirjauksia varten. Eihän se riittänyt, että uudesta kirjasta olisi ollut pelkästään yksi kortti tekijän nimen mukaan. Kortti piti olla myös kirjan nimen kohdalla, toisen kirjoittajan kohdalla, asiansanojen kohdalla ja ainakin yksi kortti tarvittiin luokanmukaiseen eli systemaattiseen kortistoon. Siinä oli näpräämistä, kun naputteli lisäkirjauksia ja luokkaviittauksia korttien ylälaitaan. Onneksi Kirjastopalvelu Oy:stä tilattuun aineistoon alkoi saada valmiita korttinippuja – se helpotti todella paljon luotteloijan työtä.

Musiikkiosaston asiakaskunta koostui monenlaisista musiikin harrastajista ja ammattilaisista. Asiakkaista suurin osa oli nuoria miehiä, mikä poikamiestyön näkövinkkelistä oli tietysti erinomaisen mukavaa. Valitettavasti musiikkiosasto oli noihin aikoihin myös aika levoton työpaikka, sillä kaupungilla pyörivät alkoholit tulivat usein meille lämmittelemään. Onneksi heistä ei juuri ollut haittaa työntekijöille. Tilanne kuitenkin muuttui kun huumeidenkäyttäjät keksivät musiikkiosaston olemassaolon. Muutamia ikäviä tilanteita sattui, mutta kukaan ei onneksi loukkaantunut. Itse en tuntenut oloani koskaan uhatuksi, mutta epämiellyttäväksi kyllä. Suurin osa asiakkaista oli asiallisia ja mukavia ja heistä sai turvaa tiukassa tilanteessa. Oman lisänsä toivat paikalliset muusikot ja kuuluisuudet, jotka piipahtivat silloin tällöin kirjastossa. Kädet tärisivät jännityksestä, kun palvelin televisiosta tuttua tangokuningatarta tai Turun rockmaailman kiintotähtiä.

Työvuoteni musiikkiosastolla olivat monin tavoin unohtumattomia. Viihdyin musiikkikirjastotyössä lähes 15 vuotta ja vielä monta vuotta myöhemmin tunnen olevani osittain musiikkikirjastolainen. Työkaverit tekivät noista vuosista hienoja ja niin edellä mainitut kuin heidän jälkeensä tulleet nuoremmat kollegat ovat edelleen minulle tärkeitä henkilöitä. Harvalla on niin ihania työkavereita, että he järjestävät jo pois lähteneelle työkaverilleen polttarit. Minulle kävi niin ja ne olivatkin ikimuistoiset juhlat.

Sydämelliset 40-vuotisonnittelet Suomen parhaalle musiikkikirjastolle!

Jim

Landon

Going for a song

Welcome to a world dancing to the tune of money and profit, ownership, and the protection of ownership; fashionable things in a modern civilization. A care for human reality, an instinct for sharing; these seem unfashionable elements in the world that civilization has delivered so far. But what is civilization supposed to be? It must be an expression of all that is good in our culture, at least. So shouldn't culture itself be freely expressed and protected at all costs, in all its forms? Or should it be owned, bought and sold?

Music is a key dynamic form of cultural expression. Before musical notation was invented, music existed differently. It was purely a cultural expression of human identity. Before the invention of sound recording, before any idea of music as a product to buy and sell, music must have had a life very different from the alienating, fragmented consumerism that damages it today. Ownership of a piece of music was once an impossibility. It could not be bought or sold.

In our world, in the luckier parts of it, at least, there are public libraries, sharing cultural products without selling them to us. (Sounds too good to be true, doesn't it. It's lucky they were invented before "market forces", because this might not take off as a fashionable new idea today.) Some libraries have a music section. If your luck is really in, this section will be grand enough to be called a music library in its own right. If you are in Finland, and in Turku, you've hit the jackpot. This music library is one of the best. You have an active oasis at your door. Strolling through the town one afternoon, you are gripped by a sudden thirst for the rumble of Mongolian throat singing. You wake up one morning dreaming of the sound of Bessie Smith. Just how ambient is Eno? You must get your head round the flat-pick guitar style of Doc Watson. Who was that cat Scriabin? Is it time to give *Trout Mask Replica* another final chance? You can do it all, in Turku. I'm not kidding. Here is a music library with a fantastic collection.

In its old home, that low yellow building, one of the most beautiful in Turku, the music library was a quiet and intimate spot. Nothing nicer on a dark winter early evening than dropping in there to slip a rare old vinyl classic from the shelf, popping it onto the turntable for a quick spin, and sliding the needle in the groove. Sometimes even the bonus comedy of an over-enthusiastic listener barking out an atonal chorus from within well-padded headphones, stomping out the beat, oblivious to all around. Many songs and much music were discovered and rediscovered in that house. It was a sad moment when its success outgrew the space but we can be thankful that it did, seeing the fine place it now occupies. For an outsider setting foot in Turku for the first time, the music library seemed about the best place in town. Today it is better still.

If you are absent minded, and pull the wrong card from your wallet, you might have found yourself trying to check out a CD from the music library with a bank card. It doesn't work, of course, and what a marvelous thing this is. The symbolic modern tool of buying and selling gets the customer nothing within the library walls. Your library card is your only passport to sharing in slices of musical culture here. So the library (which, of course, has to purchase its material)

acts as a welcome buffer between the commercial “culture” (that is concerned with music as a commodity) and an audience investigating musical culture.

So... culture, culture, culture: repeat the word too much and it seems to lose meaning, in danger of becoming little more than image, or a familiar smokescreen for financial profit. But culture is not a money spinning mantra, it is the expression of living, and living is our experience of reality. Music is one of the oldest expressions of this human experience of reality. Stepping into the Turku Music Library today, we are not exactly going back in time, unfortunately, but we are stepping into a zone where recorded music, written music and writing on music are all freely shared. A place with an astonishing international collection of musical work. A place where our modern preoccupation with cultural ownership is minimized and the delivery of musical civilization is maximized. A place where we can escape, not into fashionable virtual reality or commercial reality, but into less fashionable cultural reality, musical reality. We are talking about a rare and valuable place. How lucky can you get, and how privileged.

Your most precious piece of plastic is your library card, believe me.

Markku Into

My Way vai kanttu vei

taisi olla elokuun loppua vuonna 1977
niin kuin tietysti olikin tarkemmin ajatellen
aamulla yövartijarupeaman jälkeen
laahustin tuomiokirkon ohitse piispankadulle
ja yhtäkkiä edessäni seisoj hyväntuulinen
jos oikein muistan
niin kuin muistankin tiukemmin ajatellen
ilpo tuomarila
ja minä ihmettelin suureen ääneen
mitä sä täällä teet
johon hän että åbo akademi järjestää kohtsiillään
sibeliusmuseon luentosalissa
tiedotustilaisuuden koskien kirjastotieteen ja informatiikan
opetuksen aloittamista
huh huh minä ähkäisin ja ihmettelin ilpon motiivia
minähän lähdin mukaan

ja tässä minä kirjoitan tätä varhaiseläköityneenä musiikkikirjastonhoitajana
sattuma on välttämättömyys tuli todistetuksi jälleen kerran
mitä minusta olisi tullut jollen olisi ilpoa silloin elokuun lopulla
vuonna 1977 tavannut
voin vain antaa mieleni kiihkoutua
ja nähdä kahta kauheampia skenaarioita
nälkäkurjesta tuomiorovastiin kanttu vei kuolleen tähden kuulussa pansiossa
mikä on tietysti lioittelua löysemmin ajatellen
mutta noin kahden vuoden på svenska opintojen jälkeen
olin suorittanut biblioteksvetenskap o. informatik -oppiaineessa
cum laude approbaturin
ja vanhojen turun yliopiston historian ja kirjallisuuden
arvosanojen kera olin nyt humanististen tieteiden kandidaatti
ja valmis kirjastohommiin

ja minähän olin kuuma kuin claude jeannen housuissa
ja nyt tinariwenin sinistä saharabluesia kuunnellessani olen kiitollinen
ilpolle josta tuli sittemmin turun kaupunginteatterin johtaja
eikä kirjastonhoitaja
olen nöyrä myös sattumalle etten sanoisi johdatukselle joka toi minut musiikin
suureen ytimeen ja palkkatyön ihanuuteen

olisin oppiva dodekofanian perusteet
värisevä alban bergin viulukonserton ensitahtien viilloissa
päässäni ryskyvä ulvovan suden huuto
minulla oli tehtävä ja tarkoitus ja mikä parasta
parhaassa mahdollisessa paikassa
aurajoen rannassa lehmusten huminassa
syvien sointujen
sinervää ilmaa
säryttävässä
tempossa
jota myös elämäksi kutsutaan
minulla kävi kuksi
tuln valituksi

Kirjoittajat

Mikko Heiniö on säveltäjä, jonka tuotantoon kuuluu kaksi oopperaa (*Riddaren och draken*, *Käärmeen betki*), kaksi sinfoniaa ja kymmenen konserttoa. Hän on myös filosofian tohtori, joka työskenteli Turun yliopiston musiikkitieteen professorina 1985–2005.

Raisiolainen **Altti Koivisto** työskentelee kirjastovirkailijana kotikaupunkinsa kirjastossa. Kotiseututyö on Koivistolle sydämen asia. Siitä osoituksena ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana ilmestyneet useat paikallishistorialliset teokset.

Kyösti Mäkelä toimi Turun kaupunginkirjaston musiikkiosastossa eri tehtävissä vuosina 1972-1981. Vuodesta 1981 hän on ollut Jyväskylän kaupunginkirjaston musiikkiosaston osastonjohtajana. Oman työnsä ohessa hän on osallistunut musiikkikirjastoalan kehityshankkeisiin. Hän on toiminut myös alan järjestöissä, kouluttajana ja kirjoittajana.

Ari Vântänen on rock-lehti *Suen* toimituspäällikkö ja parantumaton rokkiaddikti.

Inkeri Grönqvist on vapaudesta nauttiva eläkeläinen, joka toimi Turun kaupunginkirjaston musiikkiosaston johtajana vuosina 1975-2001.

Kauko Röyhkä on Turussa asuva musiikintekijä ja kirjailija.

Silja Hammo on Turun konservatorion musiikkikirjastonhoitaja ja filosofian maisteri Turun yliopistosta pääaineenaan musiikkitiede. Hän työskenteli Turun kaupunginkirjaston musiikkiosastolla vuosina 2001-2003.

Ella Kiviniemi on Puolalanmäen musiikkilukion abiturientti ja musiikin harrastaja.

Mari Ahlstén-Jussila toimi kirjastonhoitajana Turun kaupunginkirjaston musiikkiosastolla 1989-2003 ja sen jälkeen aineistokeskuksessa. Nyt hän työskentelee informaattikkona uuden kirjastotalon tieto-osastolla.

Jim Landon is a British singer-songwriter. He has been a frequent presence in Turku since 1995, and sees it as one of several home towns. Jim Landon on brittiläinen laulaja-lauluntekijä. Vuodesta 1995 lähtien hän on asunut useaan otteeseen Turussa, joka on yksi hänen monista kotikaupungeistaan.

Markku Into on suomalaisen runouden legenda ja 1960-luvun lopun underground-liikkeen Turun siiven keskeisiä hahmoja. Eino Leino -palkittu Into on kirjoittanut kolmetoista runokokoelmaa, proosaa ja näytelmiä sekä kääntänyt mm. Charles Bukowskia, Allen Ginsbergiä ja Hunter S. Thompsonia. Into toimi musiikkikirjastonhoitajana Turun kaupunginkirjastossa vuosina 1980-2007.

Tuomas Peltari toimii musiikkikirjastonhoitajana Turun kaupunginkirjastossa. Hän on ollut työssä musiikin tiimissä vuodesta 1994.